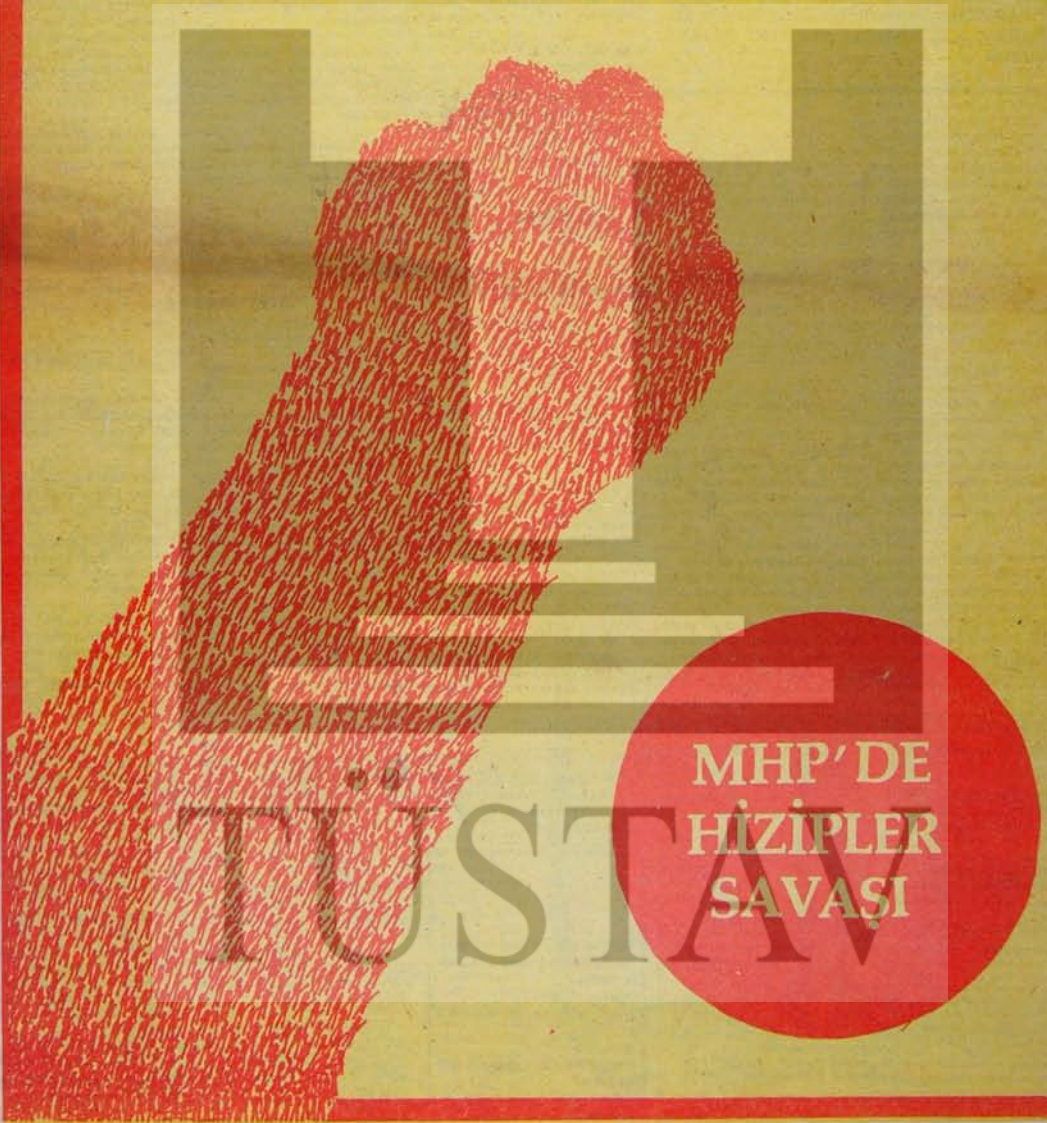


BAĞIMSIZLIK  
DEMOKRASİ  
SOSYALİZM  
İÇİN

# YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 183- 10 EKİM 1978 FİYATI 5 TL

## Demokrasi mücadelesinde yeni görevler



MHP'DE  
HİZİPLER  
SAVAŞI





# FAŞİZME KARŞI MÜCADELENİN NERESİNDEYİZ

YAVUZ UNAL

Faşizme karşı mücadele Türkiye demokratik güçlerinin gündemine 8 Ocak 1970 günü Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behlül Boran'ın yaptığı basın toplantısında açılan kampanya ile girdi. Bu, Türkiye'nin daha önce demokratik bir ülke olduğu anlamına gelmiyor. Toplumsal yaşam 1925'teki "Tahrir-i Sükûn"lu günlerden başlayarak kimi zaman en küçük bir eylemi ortama bile tahammül edilemeyen baskıcı, anti-demokratik iktidarlar döneminden geçti. Ama bu faşizm demek değil. Çünkü bilindiği gibi faşizm büyük sermayenin teröre dayanan diktatörlüğüdür. Büyük sermaye diktatörlüğü ise, faşist ideolojiyle toparlanmış bir kitle tabanına dayalı olarak sürdürülen eylemler sonucunda gerçekleşebilir. İşte bu nedenle toplumsal bir olgu olarak faşizm sorunu 1970 yılından itibaren gündeme girdi. Çünkü Türkiye sanayinin gelişmesi ve büyük sanayi burjuvazisinin, egemen sınıflar ittifakı içinden sıyrılarak öne çıkması bu yıllarda gerçekleşti.

12 Mart öncesinde faşist taban diğer gerici akımlardan bugünkü kadar ayrılmış ve kendi örgütlerini geliştirebilmiş değildi. Bu nedenle 12 Mart sonrası başlayan dönemde faşist eylem ve uygulamalar büyük ölçüde resmi güçlerce yürütüldü. Bu arada faşist kadrolar ve örgütler övülerek, desteklenerek, resmi devlet kadroları içine yerleştirilerek geliştirilmeye çalışıldı.

12 Mart faşist uygulamalarına karşı kitleler tepkilerini başta AP olmak üzere öteki destekleyici sağ partilere karşı yönelttiler. CHP 12 Mart'ı eleştiren bir parti olarak demokratik güçlerin güvenliğini ve desteğini kazandı.

Dahasıra kurulan 1. MC İktidarı içinde yer alan MHP, kadrolarını geliştirebilmek ve faşist ideolojisiye taban bulabilmek bakımından en büyük ilk olanağa kavuştu. Devlet kadroları içinde kimi işsizlere, lumpenlere iş bularak, kimilerine okuma olanakları sağlayarak, iktidar olmanın nimetlerinden yararlandı. Böylece, özellikle beklentilerin gelişmediği orta Anadolu kentlerinde ve büyük kentlerin kenar semtlerinde belli bir militan güce ve saldırı odaklarına sahip olmaya başladı. Demokratik güçlere yöneltilen yasal şiddet ve baskılar, faşist odakların eylemlerini kolaylaştırmak ve geliştirmek için kullanıldı. Bu dönemde faşizmin kendini devlette özdeşleştirmeye çalışması, en belli başlı uğraşı oldu. Faşist militanları "polis yardımcı güçler" olarak göstermek istemesinin temelinde yatan olgu buydu. Çünkü faşist hareket böylece, devlete sahip çıkarak, olanaklarını faşist militanlar için kullanarak ve gitgide "devlet" haline gelecek, bilinçsiz kitleler üzerinde yürüttüğü faşist ideolojik saldırıya da maddi bir zemin hazırlıyordu.

Faşist güçler iktidar olmanın getirdiği kazançları 5 Haziran seçimlerinde aldıkları oylarla bir kere daha gördüler. Bu gelişmeleri için yeniden iktidar olmanın olanaklarını zorlamaya başladılar. İkinci MC bu olanaklarını daha da artırdı.

MC şimdi iktidarda değil. Ne var ki, faşist güçler daha önce yuvalandıkları devlet kadroları içinden temizlenmiş de değil. Buna karşılık eskisi kadar devlet olanaklarını kullanamadıkları da bir gerçek. Faşist kadrolar devlet içinden uzaklaştırıldıca kimi olanaklara da ellerinden gidiyor. Önce kolluk kuvvetlerini bildikleri gibi kullanıyorlar. Sonra iş bulma ve yüksek tahsil yapırma gibi olanaklara da kullanıyorlar. Kısa iktidardan uzaklaştırılan faşistler kitle tabanını geliştirme olanaklarının önemli bir aracını da kaybetmiş oluyorlar.

Bu anlamda CHP'nin iktidar olması demokratik bir kazanç. Ama faşist kadrolar devlet içinden uzaklaştırabildiği, kolluk kuvvetleri içinden atabildiği oranda. Bu alanlarda çok iler adımlar atılabildiği söylenemez. O kadar ki, kimi kurumlarda faşist işgal kırılmış bile değil. Polis ve özellikle MİT için

deki kaynaşmalar günlük gazetelerin başlıca haber kaynağı halinde. Bu alanda faşist odaklar dağıtılmadığı sürece faşist saldırılarının korunması da önlenemez. Nitekim önlenemiyor da.

Diğer yandan faşist hareket kendi gücünü korumak için daha da güçlenmek zorunda. Güçlenmesi için de tek yolu var. Saldırıları geliştirmek. İktidardayken kendisine dokunulmadığı sürece "barış çağrıları", "fikir tartışması" çağrıları yapabilen faşistler için şimdi tek yol sadece terördür. Girdikleri alanlarda tutunabilmek, "yeşilhat"lar çizilebilmek, böylece her kesimi bölüp tehdit altına alarak, tabanlarını tutmak istiyorlar. Ne var ki, ortaya çıkarılan deliller ve yakalanan kimi sanıklar bu hareketin tabanı içinde de tedirginliklere ve bölünmelere yol açıyor. İşte "davadan döneni vurun" tehdidi bu kez öne çıkıyor ve faşist hareketin kendi tabanına karşı kullanılıyor. Son günlerde gazetelerde çıkan haberler ve yayılan söylentiler, faşizmin kendi tabanına yönelik tehdidin boyutlarının hayli yükseldiğinin açık işaretidir.

Can güvenliği sorunu bugün her zamankinden çok daha fazla öne çıkmıştır. Geliştirilen faşist terör eylemleri, sonuçta bir iktidar boşluğu yaratmak amacına yönelmiştir. Sıkıyönetim çağrıları bu boşluğu güçlendirmek ve yaymak için yapılmaktadır. Ne var ki MC içinde bir çatlak da su yüzüne çıkmıştır. MHP'nin sıkıyönetim çağrılarına karşın AP'nin buna katılmadığı, hatta kimi liderlerince sıkıyönetime gerek olmadığı açık açık dile getiriliyor. Bu türden demeciler AP'nin kongre öncesi durumuna bağlanabilir. Ama bu bile sıkıyönetimin AP tabanında gerektiği kadar taban bulamadığını göstermektedir.

Ne var ki CHP iktidarı başarısızdır ve başarısızlığı daha geliştirilmek istenmektedir. Bundan sonraki seçimlerde eskisi kadar destek bulamayacağına söylemek ise bir kehanet olmasa gerek. Demirel'in sıkıyönetime taraftar olmaması, "bizden faşist, maşist olmaz" gibi sözleri ise, MHP'den kısmen de olsa uzaklaşmaya başladığını bir kanıt olarak görülebilir. Ve şimdiden hazırlanmaya başlanan senaryo ise CHP-AP koalisyonudur.

Tüm bu gelişmeler CHP tabanını yerken, doğacak boşluk kısmen de olsa konumu değişmiş bir AP ile doldurulmak istenecektir. Böylece düzen daha güçlü bir tabanla yönetilmeye hazırlanırken, faşist terörün de devam edeceğinin kanıtları ortaya konmaktadır.

Gidilmek istenen bu noktaya işçi ve emekçi sınıfların ve tüm demokratik güçlerin bugünden söylenecek sözleri vardır. Birincisi, artık sosyal demokrasi vadedilen peşine takılabilecek ve bunları destekleyebilecek kişi ve güçler inandırıcılıklarını yitirmektelerdir. İkincisi ve asıl önemli olanı, faşizme ve emperyalizme karşı mücadelenin sınıfsal eksenini daha çok belleğe yerleştirmeye başlamıştır. Kısmen ve arazi olarak getirilen kimi sendikalar ve demokratik örgütler içinde kısa zamanda yeni bir toparlanma gündemdedir ve bu perspektif büyük bir açıklıkla ortaya çıkmaya başlamıştır.

Bu iki nokta emperyalizme ve faşizme karşı mücadelenin geleceğini belirleyecek en önemli sınıfsal eksen olacaktır.

Bu mücadelenin odak noktası, işçi sınıfının politik hareketidir. Bu hareket, koyduğu teşhisler ve önerdiği çözüm yollarının doğruluğu ve geçerliliği ile güçlü gelişen bir ivme kazanmaktadır. Yanlışla doğru, gerileyenle ilerleyen her geçen gün birbirinden ayrılmaktadır. Sosyalist hareketten koparılmış "demokratik", yerini, sosyalizme omuz veren anti-emperyalist ve anti-faşist olmaya bırakmaktadır.

İşte toplumun geleceğini belirleyecek olan ve gelişen bu süreçtir.

# FAŞİST MİHRAKLAR GÜÇ DENEMESİNDE



TIP Genel Başkanı Boran Esenboğa'da karşılanıyor

## Türkiye İşçi Partisi İl Temsilcileri toplaniyor

Türkiye İşçi Partisi'nin 7. İl Temsilcileri Toplantısı genişletilmiş olarak 7 - 8 Ekim günlerinde Ankara'da toplanıyor. Yürüyüşün geçen sayısında da belirtildiği gibi TIP İl Temsilcileri toplantısı olağan gündem maddelerinin yanında, Merkez Yürütme Kurulu'nun kararıyla başlatılan "üye kazanma kampanyası" konusunu da görüşüyor. Toplantının birinci gündem maddesinde Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı'nun yapacağı konuşma, davetlilere de açık olarak yapılıyor. Behice Boran'ın bu konuşmasının bir özeti, elimizdeki Yürüyüş'ün orta sayılarına yer alıyor.

TIP 7. Genişletilmiş İl Temsilcileri Toplantısı'na 48 il çevresinden gelen delegeler katılıyor. Parti'nin İl Temsilcileri Toplantılarına Tüzük gereği katılan İl Başkan ve Sekreteri'nin yanında, genişletilmiş olarak düzenlenen bu toplantıya katılacak olan ilçe başkanları (ya da sekreterleri) 219 ilçe örgütünü temsil ediyorlar. Bu arada, son yaz dönemi arasında yeni kurulan il ve ilçe örgütlerinin temsilcileri de bu toplantıda ilk kez temsil ediliyorlar.

TIP İl Temsilcileri Toplantısına katılmak üzere geçtiğimiz hafta Cuma akşamı Ankara'ya gelen TIP Genel Başkanı Behice Boran'ı, Esenboğa Havalimanında çok kalabalık bir Partili ve taraftar topluluğu karşıladı. Genel Başkan'ın karşılayan topluluk Ankara İl Merkezi'ne kadar kendisine refakat etti.

Geçtiğimiz hafta faşist mihrakların gücünü siddet yoluyla kendi lehlerine çevirmek ve böylece bütün kuvvetlerine nihai saldırı için işaret vermeye yönelik bu tür girişimlerine tanık

Faşist mihraklar son haftalarda çeşitli kollarından yeni bir huruç hareketine giriştiler. Bu huruç hareketi, birinci olarak, demokratik güçlerin faşist birmanışa karşı yükselen tepkisinin üzerine kapatmayı, faşist hareketi kitlelerin gözünde güçlü göstermeyi amaçlıyordu. Bu, faşist hareketin, elinden kaçtığı ya da ypranan mevzilerini kitlelerin gözünde bir istiklalik görünümünü yaratarak telafi etme gereksiniminin sonucuydu. Fakat girişilen huruç hareketinin, işçi sınıfını, emekçi kitleleri ve demokratik güçleri gözdeyleyi sindirme amacının dışında ve gerisinde, çok daha önemli bir hesap vardı: Demokratik güçler karşısında bir güç denemesinde bulunmak, kendi gücünü ve olanaklarını denemek. Açık ve gizli örgütleriyle faşist hareket, gerileyen mevzilerini geri almak ve korumak için, iktidarı ele geçirmeye yönelik son hesaplarına için güçlerini deniyordu.

Geçtiğimiz hafta faşist mihrakların gücünü siddet yoluyla kendi lehlerine çevirmek ve böylece bütün kuvvetlerine nihai saldırı için işaret vermeye yönelik bu tür girişimlerine tanık

oldu. Birbirini zıyeten siyasi cinayetler, pervasızca sıralanan demerçer, kamuoyunda güdümlü bir biçimde başlatılan tartışmalar, bu senaryonun perdelerini oluşturuyordu.

12 MART ÖVGÜSÜ

Faşist hareketin böylesi bir güç denemesine hazırlandığına ilişkin belirtiler son haftalarda kendisini göstermişti. MHP'nin Başbuğ'u Türkeş, 17 Eylül günü, kongrelerle ve kongrelerin MHP'yle ilişkilerine ilişkin belli istihbarat örgütlerinden sızdırılan bilgileri bahane ederek bir basın toplantısı düzenledi. Türkeş, bu basın toplantısında kongrelerle ve diğer gizli faşist mihraklara sahip çıkmanın yanısıra, gelecekteki girişimleri için önemli işaretler verdi. MHP'nin Başbuğ'u, gizli faşist mihraklarla ilişkilerini gizleme telaşıyla, bir yandan 12 Mart faşist girişimiyle hiçbir ilişkisi olmadığını kanıtlamaya çalışıyordu. Fakat diğer yandan da şöyle diyordu:

"Memleketimizin tehlikelerden kurtarılması için Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından yapılacak olan 12 Mart milletimize ve dev-

letimize hayırlı hizmetler ifa etmiştir... 12 Mart'ın millî bir iltiyattan doğduğunu ve memleketi büyük ve yararlı hizmetler ifa ettiğini tekrar belirtmeyi bir görev biliyorum."

"HAZIR OL" EMRİ

Faşist hareketin güç denemesi hazırlıklarının an açık son işareti. Ekim ayının ilk gününde Türkeş'in sıkıyönetime çağrı çıkarması oldu. Türkeş, yine bir basın toplantısında, Türkiye'de terimanan terör olaylarının tek ilacının sıkıyönetim, daha da önemlisi, "selahiyette birlikte sorumluluğunun da silahlı kuvvetlere devredilmesi" olduğunu ileri sürdü. Türkeş'in bu çağrısı, iki hafta önce Başbuğ'un 12 Mart'a dizdiği övgüyü hem tamamlıyor, hem de gerçek anlamı teşhir ediyordu. Faşist hareket, en iyi savunmanın saldırı olduğu anlamını teşhir ediyordu. Faşist hareket, en iyi savunmanın saldırı olduğu ilkesini kendine göre değerlendirmeye çalışıyor, bunun için de devlet aygıtına kümenlenmiş faşist mihraklara "hazır ol" emri çıkarıyordu. Bu, demokratik güçlerle son hesaplarına için son güç denemesinin açık bir belirtisiydi.

Faşist partinin silahlı kuvvetleri "çanta da keklik" gibi göstermeye çalışmasının anlamı, bir kaç gün sonra MHP'nin gayri resmi organı Hergün'ün sayılarında kendisini gösterdi. İki ay kadar önce silahlı kuvvetlerin "Atatürkçülüğünün şapka giymekten ibaret olduğunu" ilan edip sonra Genel Kurmay Başkanı'nın Bayram mesajı için övgüler sıralayan Necmettin Haceminoğlu, 4 Ekim günü yeni bir yazı döşendi. Bu yazısında Haceminoğlu, "dununun siyaset üstü millî hüviyetini uzun müddet muhafaza edebileceğinin şüpheli görülmediğini" söylüyor, yazısını şöyle bitiriyor:

"Demek ki Türk Ordusu siyasetçilere fazla yaşanan komutanları bünyesinde barındırıyor." Haceminoğlu'nu bu sözleri, açıkça, faşist partinin ordu içinde beğenmediği unsurları tehdit etme, kendi güçlerini bu unsurlara karşı hareketi sürme anlamını taşıyor.

MHP'nin Başbuğ'unun sıkıyönetim çağrısı, diğer Milliyetçi Cephe partileri arasında bile temkinle karşılandı. Bu temkinin kuşkusuz özel nedenleri vardı. Bunlardan birincisi, söz konusu çağrının, bugün için özellikle dar anlamda MHP'nin hesaplarını yansıtmıyordu. Bunun da ötesinde örneğin AP'nin başı, yaklaşan Parti kongresi öncesinde, seçmen kitlelerinde ve bazı örgütlerinde tepki yaratabilecek böylesi önerileri bugün için duymazlıktan gelmeyi tercih ediyordu. Bir Feyzöğlü CGP'si de, her dönem her türlü oluşuğa göre kend konumunu hazırlama tutma polit-

## Perde, tedhişin kaynağını örtmeye yetmeyecek

Bir ülke düşünün ki, İçişleri Bakanı kalksın "Tedhişin kaynağını kendisini milliyetçi sayan siyasal partiler vardır" desin ve ondan sonra sussun. Dahada ilginç o' ülkede basın bu İçişleri Bakanının bu sözlerini duymazlıktan gelsin ve "Haydi açıkla" demesin...

Bu ülke Türkiye'dir, bu İçişleri Bakanı İrfan Özyadını'dır ve bu basın da, ilig' kemilgi yerli, yabancı tekellerin çıkarları için dolmuş sernayeye basınıdır...

Bir ülke düşünün ki, İçişleri Bakanı kalksın bir bölge halkının kadın-erkek, çocuk-çocuk imhasını hedef alan bir "tatbikat" senaryosu düzenlesin ve ondan sonra sussun. Basın sussun. Ve o ülkenin işçi sınıfı partisi o İçişleri Bakanına hesap sorusun ve o da özel konuşmalarda sövgüler yağdırsın, sonra da kalkıp şu yanıtı versin:

"Saldırmanın, halkımızın güveni, aracı ve gereçlerini kullanabilecekleri dikkate alınarak senaryolar düzenlenmekte ve uygulanmaktadır..."

İçişleri bakanı sirkatın söylesin ve ülkede iligine kemilgine kadar provokasyon, tezgah ve burjuva bölücülüğü senaryosunun rolüne batmış sernayeye

basını kulağının üstüne yasın...

Bu ülke Türkiye'dir.

Bu İçişleri Bakanı İrfan Özyadını'dır.

Her ağzını açışta "silahlı sol silahlı sağ" amantüsü okuyan İçişleri Bakanı İrfan Özyadını'dır.

Bu batak düşünce, kime, kimlere ne yarar sağlamıştır? Sıkıyönetime davetیه çıkarılana, faşizme davetیه çıkarılana...

Ecevit hükümetinin 10'ncu ayında İçişleri Bakanı aramış taramış, terör, kan ve cinayet yollarının vardığı kapının üzerinde, sernayeye beslenen parti ve yan kuruluşlarını bulmuştu, MHP ve yan örgütlerini...

Ya "sol" da?..

Sermayenin dolaylı-dolaysız, direkt-endiirekt yol, yöntem ve yordamlarla ve provokasyon atar damarlarıyla beslediği, pıtrak gibi çoğalttığı ve desteklediği bir takım sapkınlıkları bulabilmiştir.

Sorun da budur ya!..

Burjuva ideolojik beşin kol ve Mahir Kaynak misyonlarıyla yüklü unsurların cirit attığı sernayeye vitini sistemli, kastı ve bilinçli bir biçimde

"sol" aksesuarla süslenmiş; işçi sınıfının, emekçi kitlelerin demokratik ve politik hareketi kitlelerin gözüne bu iğrenç vitrinin aynasında yansıtılmağa çabalanmıştır.

Bay Özyadını, kan, şiddet, cinayet yollarında işçi sınıfının demokratik ve politik hareketini bulamamıştır.

Sernayeye basını ise işçi sınıfı mücahedesinin yollarına pis bombalar atmaktaki, bu aydınlığı, bu netliği, bu işiği görememesi için kitlelerin gözüne mü akıtmağa çabalamaktadır.

Bu misyonun önde geleni "Hürriyet" gazetesinin provokasyon, kıskırtma taktikleri doruğa varmıştır.



Özyadını kafasıdır bu tablonun halısı





ADANA

# FAŞİST TERÖRÜN HEDEFİ İŞÇİ SINIFI



## Dinçer, Belediye işçilerine CHP üye kayıt formu dağıtıyor

11 Aralık 1977 yerel seçimleri öncesinde gerek Ankara halkının, gerekse de belediye çalışanlarının sorunlarıyla ilgili büyük vaatlerle kendini öne çıkaran ve Dalokay'ı yerine oturan Ali Dinçer ve ekibi, görev başına gelir gelmez demokratiğini gösterdi. İşe, öncelikle daha önceki kadroları temizlemekle başlayan Dinçer ve ekibi, tüm Belediye işyerlerinde adeta terör estirdi. İşçi, memur ve teknik eleman kıyımıyla demokratik kuruluşların tepkisini üzerinde toplayan Dinçer, aynı yöndeki çalışmalarını derinleştirerek sürdürüyor.

Belediye işyerlerinde artık ilericiler, demokrat, sosyalist çalışanların türününün peşinde birer ihbarcı var. İlerici yöneticiler aleyhinde söylenen her söz yeni bir kıyım için neden teşkil ediyor. Memurlar sürekli yer değiştirmelerle tedirgin edilirken işçiler de dolap aramaları, ihbarlarla susmaya, sinmeye zorlanıyor.

Bütün bunlar için araç olarak kullanılan kişiler çok ilginç. Bundan önceki dönemde gerici oldukları, faşist oldukları ay-yuka çıkan kişiler, Dinçer yönetimi eliyle sorumlu mevkilere getiriliyor. Üstabaşı, postabaşı olmak için başvurular için ilk kriter başvuruların iyi birer ihbarcı olmaları. İlerici, demokrat, sosyalist olarak tanınan kişiler ise dahabaştan şanslarını yitirmiş durumdadır.

Belediye işyerlerinde sürdürülen baskılara geçtiğimiz günlerde bir yenisi daha eklendi. CHP'nin üye kayıt yenileme çalışmaları ile birlikte Belediye işyerlerinde, özellikle EGO Otobüs işletmesinde de çalışmalar başladı. Dinçer yönetiminin atadığı atelye şefleri, merkez müdürleri, işçileri tek tek odalarına çağırıp önlerine birer CHP kayıt formu uzatıyorlar. Amirler, uzattıkları kayıt formunun doldurulmasını işçilerin lehine olacağı söylüyorlar. Gerçekten de böyle bir koruma perdesi belediye işyerlerinde çalışılmak için gerekli oluyor. Hele bir de bugünlerde yapılması beklenen toplu iş sözleşmesi eklenince bu daha da zorunlu oluyor. Çünkü işyerinde yetkili olan Genel İş Sendikası Şube yönetimi de, işverenle elele vererek, sosyalist işçileri etkisizleştirme çabasını sürdürüyor.

Siyasi iktidarıyla, yerel yönetimiyle artık CHP'nin ne olduğu, işçi ve emekçilere neler getirdiği iyice açığa çıktı. Demokratça sözler gerici uygulamaları örtüyorlar. Sosyalist işçiler her türlü tehdide rağmen görevlerini başındalar.

### YÜRÜYÜŞ ADANA BÜROSU

Adana, yoğun bir işçi ve işgücünü satarak yaşayan emekçiler şehri. Sınıf çelişkilerinin son derece keskin olmasına karşılık, sınıf mücadelesinin her alandaki örgütlenme düzeyi henüz ilk basamaklarında. TİP'in örgütlenmesi de bu genellemeye ilk basamaklardadır. Sarı sendikacılık, bu bölgede daha bir maske-siz, işlerini daha da açık görür durumda. Sınıf ve kitle sendikacısı olduğunu söyleyenler bazı alanlarda sarı sendikacılık yöntemlerini geliştiriyorlar. Bu durum da Adana'da işverenlerin daha kıyıcı ve sert davranabilmesini getiriyor. Adana'da yüksek bir kitle emekçileri ayrılan işçilerin sayısı - özel sektörde - parmakla gösterilebilecek kadar az. Bütün bunlar ise kendiliğinden mücadelenin örgütlü kitle mücadelesinin önüne konulmasına, bireysel terörizmin burjuvazinin ekmeğine yağ sürmesine en elverişli koşulları yaratıyor.

MC dönemine okullar, yurtlar, bazı fabrikalar ve mahallelerde üslenen faşist militanlar başarılı olamamışlardır. Adana halkı tüm bu örgütsüzlük ve teröre rağmen sinmemiş, sınıf güdüsünden gelen ham bir anti-faşist potansiyele sahiptir. CHP hükümeti döneminde bütün kaypaklıklar ve yalpalamaları rağmen bazı yurtlar boşaltılabildi. Karanlık işyeri merkezlerine, yuvalarına, faşist katillere dokunulmadı. Ancak etkisiz de olsa, bu faşist yuvaların dağıtılması bile faşist hareketi belli ölçüde gerilettiler.

Adana'da Eylül ayından bu yana faşist tiranış özel bir boyut kazanmaya başladı. Adana'da köklü örgütlenmenin ve Adana'yı "düşürmenin" faaliyetleri başladı. Öğrenci hareketlerindeki militan, eli kanlı faşistler dışardan takviye edilecek programlı ve hedefli bir saldırı başlatıldı. Daha önce kurulu bulunan, ama etkinliği olmayan faşist örgütler çalıştırılmaya başlandı. Şehrin merkezi yerindeki MHP, ÖGD

rın sorumsuz davranışları faşistlerin işini kolaylaştırmakta. Bundan iki ay önce TİP'i bir arkadaşın bıçakla maocular tarafından yaralanmasıyla başlatılan "solcular" arasındaki kavgaya, geçen ay "Halkın Kurtuluşu"ndan iki kişinin diğer maocu "Aydınlık" grubundan kişilerce bıçakla öldürülmesine kadar vardırdı. Yine bunlara ek olarak GENÇ-ÖNCÜ yönetim kurulu üyesi Halil Başeğmez maocuların saldırısına uğradı.

### ADANA'DA BİR MALATYA-ELAZIĞ OLAYLARI TEKRARLANABİLİR Mİ?

Faşistlerin ilericileri öldürme ve ilericiler mevzilerine kuşatma hareketleri devam ederken, kendilerini park ve kahve köşelerinde tatin eden diğer hoşist gruplar arasındaki sürtüşmeler de, burjuvaziye malzeme sağlayacak biçimler alıyor.

"Sol"lar arasındaki bu sürtüşmeler devam ederken MHP'li fa-

## Öyem soruyor, Özaydınlı susuyor

Avusturya Büyükelçisinin karısına ve kızına yapılan saldırı, Büyükelçinin ailesinin bir cinayete kurban gitmesi, günlerce basını meşgul etti. Sansasyon basını bir yandan olayın failinin yakalanmasını isteyen, bir yandan da bu cinayetin bir rastlantı olduğunu kanıtlamaya çalışan yoğun bir çaba içinde göründü. Bu çabanın katilin yakalanmasından sonra bile eksilmeden devam ettiği gözlemlendi.

Aynı cinayet, basının dosyaya açık tutma yönündeki yoğun çabasını yanı sıra, polisin de olağanüstü bir uğraş içinde olduğunu gösterdi. Birkaç gün gibi kısa bir süre içinde katilinin yakalanmasının ötesinde, tanklarla yüzleştirilmesi, olayın nasıl cereyan ettiğinin provasının yaptırılması ve tutuklanıp cezaevine gönderilmesi gerçekleştirildi.

Benzer bir çaba ne sansasyon basını tarafından, ne de polis tarafından, örneğin Doğan Öz'ün katillerinin yakalanması için gösterilmedi. Oysa Doğan Öz bir Cumhuriyet savcısıydı ve bir Cumhuriyet Savcısı'nın faşistler tarafından katledilmesi ise öyle sıradan bir olay değildi. Aynı şekilde günlük basının bir Menemen savcısının dövlümesini, bir Altındağ savcısının tehdit edilmesini sıradan birer olay gibi geçiştirmeye çalışması da gözlerden kaçmadı.

Külfendirmeye çalışan bu olaylara geçtiğimiz hafta içerisinde Örsan Üyem'in dikkatleri çektiği görülmüyor. Üyem, Doğan Öz'ün katillerinin "birtakım gizli ellerin himayesi altında aylardır aramızda dolaştıklarına" dikkati çekiyor. Allah'ın yarında bazı faşistler için tutuklama isteyen Menemen savcısının nasıl olup da güpegündüz dövlülebildiğini soruyor. Sentepe'de üç kişinin ölümlüyle sonuçlanan olaya adları karışan polisler için ceza istemende bulundu diye de Altındağ savcısına "senin de leşini Doğan Öz'ün mezarının yanına göndereceğiz" yollu tehditler savrulmasını hatırlıyor.

Zaman zaman olayların üzerine gitmekte son derece mahir olanlar ve Öyem'in işe hâlâ susuyorlar...

şist militanlar Elazığ, Maraş gibi illerden getirdikleri yandaşları-  
da desteği ile şehirden tam bir terör havası estiriyorlar. Son zamanlarda üzerinde en çok durdukları işyeri ise, Tekel Sigara Fabrikası. Bu fabrikada 1600 civarında işçi çalışmaktadır. Çoğunluğu ilerici olan işçilerin 250 kadarı da MHP yanlısı. Bunların ancak 15-20'si eli kanlı faşistlerden oluşmakta. Eylül sonlarında bu fabrikadaki ilerici işçilerin sindirilmesi, tabanlarının diri tutulması amacıyla silahlı saldırıya geçildi. Fabrika dışından işçiler üzerine atılan ateş sonucunda 4 işçi yaralandı.

İşler bu saldırıyla da kalmadı. Şehrin en işlek yerlerinde ve giriş çıkışlarında, gruplar halinde, ayırım yapmaksızın halkın üzerine saldırılmaya başlandı. Bir genç işçi bel kemikleri kırılınca ya kadın demir çubuklarla dövüldü. Doktorlar ise koma halindeki işçiyi menenjit teşhisi koydu.

Aynı günlerde örgütlenme çalışmalarını Maraş'tan dönen Tekstil Sendikası Güney Bölge Temsilcisi ve TTP İl Yürütme Kurulu üyesi Selahattin Uyar, sabah karşı 0.4 saturalarda garajın önünden 25-30 kişilik bir grup tarafından zorla alınarak İhsan Önal Hastanesinde bir odaya kapatıldı, çeşitli hakaretlere uğradı. Üç saat tutulduktan sonra üzerindeki tüm evraklar alınarak serbest bırakıldı. Vallahi tüm başvurular ise sonuçsuz kaldı.

Faşist militanlar halkı sindirmek için değişik eylem biçimlerine başvurumaktadırlar. 28 Eylül 1978 günü MHP binasının karşısında bulunan, daha önce MHP üyesi iken sonradan CHP'ye geçen Meziyet Sucukoğru'nun Eczanesi "Davadan Dönerim Vurum" mantığı ile saldırıya uğradı. Eczanenin camları ve çeşitli eşyalar kırılıp döküldükten sonra, içeride bulunan bayan eczacı da dövüldükten sonra olay yeri terk edildi. Olayda kullanılan yöntem ise oldukça ilginç: Faşist militanlar, içlerinden birini, döner gibi yavaş yavaş saldırdı dağıttıktan sonra ise kovaladıkları ile beraber MHP binasına giriyorlar. Yine aynı gün gruplar halinde şehre dağılan faşist militanlar, Yavuzlar Mahallesinde de birini öldürerek, üstlerine, MHP'ye döndüler. Emniyet görevlilerine başvuru, aldıkları gibi yine sonuçsuz kaldı. Aynı günlerde Yavuzlar Mahallesinde oturan TTP üyesi işçi Hüseyin Parmak'ın 14 yaşındaki oğlu, bir arkadaşıyla sinemadan dönerken, 0.30 saturalarda komşuları 45 yaşındaki Hayrettin Çelik adlı faşistin av tüfeği ile saldırısına hedef oldu. Saçmalar çocukları sıyrarak giriş kapısına isabet etti. Polisi yapılan başvuru sonunda, saldırgan kısa süren bir göz altından sonra kafaletle serbest bırakıldı.

İvmesii artarak sürdüren faşist terör, daha sonra ilerici kuruluşların yöneticilerine yö-

netildi. 30 Eylül 1978 günü Maraş'tan dönen İGD Adana Şube Başkanı Hüseyin Güzel, evindeyken pencerelerinden atıldı. Evine tuza kurlarak öldürülen İGD Şube Başkanına atılan merminin nasıl bir tüfekten çıktığı hâlâ açıklığa kavuşmamıştır. Bilinen tek şey, sıklıkla kursununu normal tabanca ve tüfeklerin mermisi olmadığını. İlerici çevreler, merminin çok az "kişi" tarafından kullanılan bir silahtan çıktığı kanaatinde diriler.

2.10.1978 Pazartesi günü, saat 13.00 Numune Hastanesinden alınan cenaze törenine 5000'in üzerinde ilerici, demokrat, sosyalist kişi ve kuruluşlar katıldı. GENÇ ÖNCÜ - İGD - SGB Kurtuluş - Emegün Birliği, DEV GENÇ - Tekstil Sendikası gibi birçok kuruluşun kendi pankartları çarık yürüdüğü cenaze töreni, bir kaç sorumsuz grubun provokatif nitelikte slogan atmasının dışında anti-faşist bir gösteri niteliğindeydi.

### FAŞİSTLERİN OYUNU BOZULACAK!

Faşistlerin yakın illerden getirdikleri silahlı güçlerinin desteği ile estirdikleri terör, Adana'yı bir Malatya, Elazığ, Sivas yapılamıyacaktır. Adana sayılan illerden farklı olarak işçi ve emekçilerin yoğun olarak bulunduğu bir sanayi şehridir. Ayrıca tarımda kapitalist üretim ilişkileri ileri boyutlarda gelişkin olduğu için ağa, aşiret ilişkileri yoktur. Kapitalist üretim ilişkilerinin tarımda ve sanayideki gelişkinliği geri üretim biçimlerinden kalmış üst yapıyı büyük ölçüde çökertmiştir. Emek-sermaye çelişkisi haline gelmiştir. Bu yüzden Sivas, Malatya, Elazığ olaylarında oynadıkları oyunun maddi temelleri yoktur. Alavi-Sünni gibi mezhep, Kürt-Türk-Arap gibi etnik grupları birbirine karşı kullanamamaktadır.

Faşistlerin şehrimizde terör estirmelerinin nedeni tabanlarını kaybetme kaygısından kaynaklanmaktadır. MHP son genel seçimlerde ilimizde 51000'in üzerinde oy aldı, ancak bu oyların çoğunluğu faşist demagogilerle aldatılmış, kırsal kesimin aldatılmış orta tabakalarından, yoksul ve işsiz kesiminden oluşmaktadır. Bu oyların çok az bir miktarı kemikleşmiş faşist militanlar tarafından. Buna yerel seçimlerde MHP'nin 26000 civarında oy almaması doğrulamaktadır. HC hükümetinin değişmesiyle büyük kapasiteli işletmelerde çalışmaz hale gelen, MHP aracıları ile işe



Tahsisli yol tetelağını karmaşa: Kitlelerin gözüne girmekten boğuşma bir çaba daha



## Ökçün Camp David için ne diyor?

giren işçiler arasında belirgin bir sinme ve siyasi yön değiştirmeler görülmeye başlanmıştır. Bu gerilemenin farkına varan faşistler, kendi tabanlarındaki kaymağı önlemek ve militanlarını diri tutmak, işçi ve emekçi kesimlerdek i anti-faşist direnci kırmak

Dişçileri Bakan Gündüz Ökçün geçtiğimiz hafta Salı akşamı BM Genel Kurulu'nda bir konuşma yaptı. Ökçün, konuşmasında, bir dizi konunun yanında Orta Doğu sorununa da değindi. Ne var ki Dişçileri Bakan, sözlerinin bu bölümünde İsrail ile Mısır arasında yapılan Camp David anlaşmalarından açıkça söz etmekten kaçındı.

Ökçün, BM Genel Kurulu'nun Orta Doğu sorunuyla ilgili 1967 ve 1973 tarihli kararlarına ve bu kararlardaki ilkelere atfta bulunduğundan sonra şöyle dedi: "Türkiye yukarıda belirttiğimiz etkenleri gözönünde tutacak bir çözümü sağlamak için girişilecek her türlü teşebbüsü memnulukla karşılayacaktır. Ayrıca Türkiye, gerginlikleri dağıtmak, gerek bölge gerekse dünya barışını tehlikeye düşürebilecek gelişmeleri önleyecek nitelikteki girişimleri de desteklemektedir."

Ökçün'ün bu sözlere, görülmüş, Camp David anlaşmalarına ilişkin herhangi bir sonuç içermiyordu. Fakat bu sözlerin arkasında Camp David anlaşmalarına sempatiyle bakan, ez azından tarafsız bir tutum takıman bir bakış açısı belli oluyordu. Ökçün'ün, Türkiye'nin "memnulukla karşılayacağım" ve "destekleyeceğim" belirttiği "teşebbüsler", ABD, Mısır ve İsrail'in Camp David anlaşmalarını tanıtmak için kullandığı deyimlerden farklı değildi. Herhangi bir zamanda kullanıldığı zaman "iyi niyetli" sayılabilecek olan bu ifadeler, Camp David anlaşmalarının emhen erdesinde, bu anlaşmaları olumlu karşılayan bir tutumun ifadesini niteliğini kazanıyordu.

Ökçün'ün bu ifadeleri, Filistin halkına ve Arap ülkelerine karşı bugüne kadar izlenen samimiyesiz ve içten pazarlıklı politikamın devamladığını bir kanıttır. Ecevit hükümeti, bir yandan Filistin davasından ve Arap halklarının haklı taleplerinden yana gözükmeğe çalışırken, diğer yandan da Orta Doğu'da Amerikan emperyalizminin çıkarlarına karşı çıkmamaya, bu çıkarların koruyucusu İsrail ve Mısır gibi ülkelere ilişkilerini kollamaya çalışmaktadır. Böylece bir tutum, basit oy hesaplarıyla BM Genel Kurulu'na üye devletlerin desteğini kazanmaya çabalarının iyüzimini daha ilk günde açığa çıkarmaktadır.

giren işçiler arasında belirgin bir sinme ve siyasi yön değiştirmeler görülmeye başlanmıştır. Bu gerilemenin farkına varan faşistler, kendi tabanlarındaki kaymağı önlemek ve militanlarını diri tutmak, işçi ve emekçi kesimlerdek i anti-faşist direnci kırmak

naze törenine çoğunluğunu işçi ve emekçilerin oluşturduğu 5000'ün üzerinde kararlı, disiplinli ve dirençli insanın katılmasına güzergah boyunca çok sayıda insanın yol boyunca çekimden izlemesi ve desteklemesidir.

## Ankara'da tahsisli yol tetelaşı

Ankara'da geçtiğimiz aylarda başlayan "Otobüs tahsisli yol" u benzer çalışmalarla görülme yem bir süratle ilerliyor. Gündüzleri süren çalışmalar geceleri de projektörlerin altında devam ettirilerek yolun bir an önce bitirilmesi için her çaba sarfediliyor. Bu arada Ankara Belediyesi yolun birinci bölümünü de bir törenle hizmete açtı. Ayrıca dağıtılan bir turistik broşürle bu yolun faydaları duyuruldu.

Tahsisli yol konusu bundan aylarca önce ortaya atıldığında belki de bilinçli olarak üzerinde fazla tepki toplamadı. Ne kamu kuruluşlarından ne üniversitelerden bu konuda olumlu ve de olumsuz bir tepki gelmedi. Herkes susup beklemeye terah etti. Daha sonra yol çalışmaları, ilerlemeye başlayıp, yasa kaldırılması daraltılınca ve bunun için de oldukça yağlı ağaçlar kesilince ilk tepkiler gelmeye başladı. Bu tepki

sızlıktan teslim alamadığı bilinmektedir.

2. Tahsisli yolun amacı konusunda ikinci bir nokta da, var olan dolmuş taşımacılığına yapacağı etki konusudur. Acaba böylece dolmuşların kendiliğinden ortadan kalkacağı mı düşünülmektedir? Yukarıdaki soruyla da birleştirildiğinde, gerçekten bu amaç varsa, sağlanabilecek midir?

3. Tahsisli yolun yapılması ile varolan yollar daralmaktadır. Ankara trafiğine katılan yüzlerce yeni araç da düşünüldüğünde bu uygulamanın ömrü ne kadar olacaktır. Hesaplar yapılırken bu konu gözönünde bulundurulmuş mudur? Aksi takdirde bir dolmuş şoförünün deyimliyle "bu yolun yıkılması yapılmadıkça çok daha çabuk mu geçeceklerdir?"

Bu birkaç soru mevcut veriler ışığında cevaplandırılmaya çalışıldığında ortaya çıkan tablo şudur: Ankara Belediyesi, bu girişimi, gelenekleşmiş "ne olursa olsun bir eser bırakma" mantığı ile gerçekleştirmektedir. Bu girişim uzun dönem gözönünde bulundurularak hesaplanmış bir girişim değildir. O nedenle konuyla ilgili tüm çevrelerin aslında akademik yeterzlığından ileri gelen suskunluklarına bir son verilmelidir. Bu konuda açılacak her tartışma daha akilci girişimler için ilk adımlar olacaktır.

Şimdi sorulması gereken birkaç soru ortaya çıkıyor:

1- Tahsisli yolun amacı nedir? Bu soruya alımlabilmek en geniş cevap, toplu taşımacılığa kolaylık sağlaması olacaktır. Ama bu yeterli değildir. Bilindiği gibi toplu taşımacılıkta önemli olan sadece yol değil ayu zamanda kullanılan araçtır. Mevcut otobüslerin ancak yarısından biraz fazlasını servise çıkarabilen Ankara Belediyesi bu sorunu nasıl çözecektir? 900 yeni otobüs ihalesinden söz ediliyor. Bu da en kaba hesaplarla 1 milyara yakın bir para demektir. Oysa Ankara Belediyesi de dahil olmak üzere tüm büyük kent belediyeleri parasızlıktan kıvrınmaktadır. Ayrıca Ankara Belediyesi'nin bundan yıllarca önce ihalesini yaptığı 600 otobüsü dahi para-

Serdar Aka  
ODTU öğrencisi  
Başçevlevir, Ankara

# DAHA ÇOK ÜYE, DAHA BÜYÜK ÖRGÜT, DAHA ETKİN EYLEM

## Türkiye İşçi Partisi "Üye kazanma kampanyası" başlattı

TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın konuşması uluslararası durumun genel bir değerlendirmesiyle başlıyor. Partinin son İl Temsilcileri Toplantısı'nın yapıldığı Şubat ayında bu yana dünya güç dengelerini şu veya bu ölçüde değiştiren veya değiştirebilecek gelişmelerin Türkiye'ye yakın bölgelerde, özellikle Sovyetler Birliği'ni güneyden çevreleyen, ülkemizin doğusundaki ülkelerde boy gösterdiğini belirten Boran, sırasıyla Hindistan, Pakistan, Afganistan ve İran'daki olaylara değiniyor. Boran, İran'daki ayaklanmalarda mullaların başı çekmesinin, halkın onların peşinden gider görünmesinin, hareketin demokratik özünü gözden kaçırmaması gerektiğini vurguluyor. Boran, Nikaragua'da Somoza rejimine karşı verilen savaşı da yirminci yüzyıl sonlarında halkı ezen despot yönetimler yaşama şansını yitirdiğini diğer bir örneği olarak değerlendiriyor.

### ULUSLARARASI SORUNLAR KAPITALİST SİSTEMİN BUNALIMINI GÖSTERİYOR

TİP Genel Başkanı, Ortadoğu bölgesindeki durumu ilişkin çözümlerinde Camp David anlaşmalarına ve bu anlaşmaların sonraki gelişmelerine geniş bir yer veriyor. Camp David anlaşmalarıyla teslimiyeti açığa çıkan Mısır'da artık Arap milliyetçiliğinin yerini Mısır milliyetçiliğinin aldığı belirtilen Boran, Arap ülkelerinin diğerlerinin de Filistin hareketinin devrimci, halkçı özünden ırktıklarına dikkatleri çekiyor. FKÖ'nün, terörist hareketleri reddetmesinin ve İsrail sınırları içinde Arap direniş hareketini güçlendirmeye hedef almasının doğru bir seçim olduğunu belirttikten sonra, FKÖ'nün kendi içinden bölünmüş, hatta çatışmalı olmasının da, hareketin gelişip güçlenmesi zorlaştırılan öğeler olduğunu hatırlatıyor.

"Karırlılık Cephesi"nin kararlarına değinerek bunları olumlu olarak nitelleyen Boran, dünya sosyalist sisteminin ve dünya ilerici, demokratik güçlerinin Filistin halkının haklı taleplerinden yana olmasının tek başına yeterli olmayacağını; için öncelikle FKÖ'ye ve Arap devletlerine düştüğünü belirtiyor.

TİP Genel Başkanı, uluslararası koşullarla ilgili değerlendirmesini, ABD dolarının uğradığı gelişmeler değinerek sürdürüyor. Boran, bu konuda, ABD'nin, doların değerini düşürerek kendi ekonomisinin ve kapitalizminin genel bunalımının faturasını Avrupa'lı ve Japon ortaklarına ödetmiş olduğunu; burada da

**TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN 7. İL TEMSİLCİLERİ TOPLANTISI 7-8 EKİM TARİHLERİNDE ANKARA'DA TOPLANİYOR. PARTİNİN BAŞLATTIĞI "ÜYE KAZANMA KAMPANYASI" NIN DA ELE ALINACAĞI TOPLANTI, TİP GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN'IN BİR KONUŞMASIYLA AÇILIYOR. BEHİCE BORAN'IN YURT VE DÜNYA SORUNLARIYLA PARTİNİN ÖZGÜN GÖREVLERİNE İLİŞKİN BU KONUŞMASININ BİR ÖZETİNİ SUNUYORUZ.**

ekonomik üstünlüğüne, askeri gücüne ve müttetiklerinin kendisinden kopamayacağına güvendiğini belirtiyor. Buna rağmen dünya kapitalist sistemini oluşturan ülkeler arasında keskin çelişkiler ve sürtüşmelerin gelişerek sürdüğünü anlatıktan sonra, günümüzde çeşitli belirtileri gözükken kapitalizmin yapısal bunalımının güncel örneklerine yer veriyor.

TİP Genel Başkanı, bunalımı derinleşen dünya kapitalizminin saldırganlığından hiçbir şey yitirmediğini belirttikten sonra şöyle diyor: "Emperyalist kampın başını çeken ABD ve Avrupa'lı ortakları hem yerel savaşları körüklemekten, askeri müdahalelerde bulunmaktan çekinmemekte, hem de Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerinde Helsinki Anlaşmasıyla belirlenen yumaşma (detant) siyasetini baltalamaya ve soğuk savaş döneminin hortlatmaya çalışmaktadır."

Boran, daha sonra Çin yönetiminin bu koşullardaki konumuna değiniyor. Son Çin-Japon anlaşmasına ve Çin Başbakanı'nın Balkanlar gezilerine değinen TİP Genel Başkanı, bu açılımların, Çin'in son yıllardaki politikasının bir tırmandırılığını simgelediğini belirtiyor.

### TÜRKİYE'NİN DIŞ İLİŞKİLERİ

Türkiye'nin dış ilişkilerini ele alarak konuşmasını sürdüren Boran, bu konuda sırasıyla Amerikan silah ambargosunun kaldırılması, Amerika'nın üslerinin durumu ve Kıbrıs sorunlarına değiniyor. Boran, ambargonun kaldırılmasının biçimi ne olursa olsun, böylece asıl, ABD'nin Türkiye üzerindeki müdahaleliliğinin ortaya çıkması olgusuna dikkatleri çekiyor. Ambargonun kaldırılması kararından sonra Ecevit hükümetinin üsler konusunda aldığı tutumu değerlendiren TİP Genel Başkanı şöyle diyor: "Üsler, esas anlaşma yapıldıktan sonra 'geçici bir statü'ye göre açılıp işletilecektir. demek, topraklarımız üzerinde Amerikan üslerinin varlığını önceden hukuken kabul et-

mek, yalnızca işleyişlerinin düzenlenmesini 'geçici statü'ye göre yapmak demektir."

Hükümetin üsler karşılığında kira alıyor ve kira pazarlığı yapıyor görünümünden sıyrılmak için birtakım aldatmacalar hazırladığını belirten Boran, Ecevit'in, Amerikan üs ve tesislerinin dünya barışına önemli katkıda bulunabileceği iddiasını hatırlattıktan sonra şöyle diyor:

"Üslerin ve casusluk tesislerinin iddia edilen uluslararası amaçlara hizmet eder biçimde kullanılması mümkün olmadığı gibi yumaşma sürecine -detant'a- Helsinki Nihai Belgesi'ne ve Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında imzalanmış bulunan Siyasal Belge'ye aykırıdır. Komşu devletlere yönelik saldırı üslerini ve casusluk tesislerini yumaşma süreci ve anlaşmasıyla uyumlu göstermek hiçbir mantık, akıl yürütme oyunuyla mümkün değildir. Sovyetler Birliği ile imzalanan Siyasal Belge'de ise iki devletin topraklarını birbirlerine karşı kıskırtmalar için kullanmayacaklarına ilişkin hüküm yer almaktadır. Söz konusu üs ve tesislerin yeniden açılması ve bunların donanımının yenilenmesi de ülke topraklarının Sovyetler Birliği ve diğer devletlere karşı kıskırtmacı amaçlarla kullanılmasına değilse, ya nedir?"

Kıbrıs sorunuyla ele alarak konuşmasını sürdüren TİP Genel Başkanı, Kıbrıs sorununun çözümünün, Kıbrıs'ta Türk topluluğunun güvenliğinin, haklarının sağlanmasından ibaret olmadığını belirttikten sonra şöyle diyor: "Kıbrıs devleti iç yapısı itibarıyla bir federasyon olamazsa bu, federasyon görünümü altında fiili bir taksim veya taksime yakın bir rejim asla olamazdır. Biçimsel görünümünde tek, ama uygulamada bölünmüş bir Kıbrıs, NATO ve ABD eliyle tüm bölgenin, ve bu arada adadaki iki topluluğun ve Türkiye ile Yunanistan'ın, güvenliğinin ve barışını tehdit eden bir askerî odak olamaz. Kıbrıs'ın gerçekten bağımsız, egemen, bağlantısız bir devlet olabilmesinin iç rejimin niteliğine de bağlı olduğunu vurgulayan

Boran, Kıbrıs'ta erişilmesi zorunlu olan hedeflerden birinin de her iki topluluğun politik, ekonomik ve sosyal yaşamının demokratikleştirilmesi olduğunu belirtiyor.

Boran, Türkiye'nin dış ilişkileriyle ilgili değerlendirmelerine, dış ekonomik ilişkilerle devam ediyor. Ecevit hükümetinin bütün ödünlere rağmen emperyalistlerin hegemonya, sömürü birisi ve açgözlülüğünün doymadığını belirten Boran, ABD ve Batı Avrupa devletlerinin Türkiye'den "gayrı memnun" olmalarının başlıca nedenlerini sıralıyor. Emperyalizm, kapitalist dünya ilişkileri içinde olmaya uygun bir sanayileşmeyi bile Türkiye'ye çok gördüklerini; kapılarını set çekmeyi hesapladıklarını belirten Boran, emperyalizmin bu isteklerinin yerine gelmesinin mümkün olmadığını vurguluyor. Türkiye kapitalizminin gereksinimlerinin ve dünyanın genel gelişme doğrultusunun buna engel olduğunu hatırlatan Boran; Batı'nın da, alacaklarının batmaması, Türkiye'nin Batı dünyasının içinde tutulabilmesi için Türkiye'ye yeni borçlar, krediler vermek durumunda olduğunu belirtiyor.

### SOSYAL SINIFLAR ARASI İLİŞKİLER

Boran ülke içindeki koşulların değerlendirilmesi şöyle başlıyor:

"Dis politikada emperyalist devletlere ve kuruluşlara ödünlere verme yolunda olan ve bundan ötürü de söyledikleriyle yaptıkları çelişen hükümet, işte, büyük sermaye sınıfı ile ilişkilerinde de ödünlere vermeye ve çelişkiler içinde. Halktan yana hakça bir düzen vaadi sunulmuştur. Kalkınmanın köyden bağlatılacağını ileri süren CHP hükümeti şimdi tarımsal ürünlerin taban fiyatlarını yaptı gibi zamlarla ancak övünmektedir. Oysa köylünün tükettiği ve kullandığı malların yükselen fiyatları karşısında bu taban fiyatları çok yetersiz kalmakta, sabit fiyatlarla hesaplandığında tarımsal ürünlerin fiyatları gerilemiş olmaktadır. Meşhur köy kent projelerinde ise, örneklilik tek bir girişime bugünlerde başlanmıştır. Füzge gibi yükselmeye fiyatların dondurulması söz konusu bile olmadığı gibi, fiyatların yükselmesi hızı dahi düşürülemez. Bu hızlı enflasyon karşısında işçilerin gerçek ücretleri ve dar gelirli olan gerçek gelirleri gerilemektedir. Kitlelerin esas düşük olan yaşam düzeyi daha da düşmekte, yoksul







Info-Türk  
bildiriyor

Yurt dışındaki  
işçilere tanınan  
"emeklilik hakkı"nın  
içyüzü

# Çifte emeklilik değil çifte soygun yasası

CHP YILLARDAN BERİ YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERE ISRARLA İKİ VAADDE BULUNMAKTAYDI: EMEKLİLİK HAKKININ VE SEÇİMLERDE OY KULLANMA HAKKININ TANINMASI, OY HAKKI KONUSUNDA CHP'DE, İKTİDARA GELELİ DOKUZ AY OLDUĞU HALDE, HENÜZ BİR KİPİRDANMA GÖRÜNÜYOR. (BAK: YURUYUŞ, SAYI 179) BUNA KARŞILIK, "EMEKLİLİK HAKKI" NIN TANINMASINI ÖNGÖREN YASA BÜYÜK BİR HIZLA PARLAMENTODAN GEÇİRİLEREK YÜRÜRLÜĞE SOKULDU, HEM DE "YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERE ÇİFTE EMEKLİLİK HAKKI" TANINDIĞI PROPAGANDASI YAPILARAK... OYSA BU YASANIN BU KADAR HIZLI ÇIKARTILMASININ ARDINDA YURT DIŞINDAKİ İŞÇİYE SOSYAL GÜVENCE SAĞLAMAKTAN ÖTE "DÖVİZ SAĞMA" HESAPLARI YATMAKTAYDI. INFO-TÜRK AJANSI'NIN AŞAĞIYA ALDİĞİMİZ İNCELEMESİ, BU KONUYA AÇIKLIK GETİRİYOR.

Yeni bükümetin vasselerinin tasvında yer alan "yurt dışındaki işçilere emeklilik hakkı" tanımına hakkındaki yasa ve yasasının nasıl uygulanacağına ilişkin Çalışma, Sosyal Güvenlik ve Maliye bakanlıklarının ortaklaşa hazırladıkları yönetmelik yürürlüğe girdi.

"Çifte emeklilik hakkı" tanındığı ileri sürülebilen iktidar için bir propaganda aracı olarak kullanılan yeni yasa, aslında, yurt dışındaki Türkiyeli işçilere hizmetten çok, Türkiyeli işçilerin sırtından daha fazla döviz sağlama amacını güdüyor.

Herşeyden önce şu noktayı iyi saptamak gerekir: Yurt dışındaki çalışan Türkiyeli işçiler de, Türkiye Cumhuriyeti'nin yurttaşları olarak, anayasaya göre tüm sosyal güvenlik haklarından, tıpkı Türkiye'de çalışan kardeşleri gibi, yararlanmak durumundalar. Bu sosyal güvenlik haklarının başında ise, belli bir yaştan sonra çalışma gücünü yitirecek olan işçiyi, emeklilik aylığı bağlanması geliyor.

Bugün için söz konusu olan şey, yurt dışındaki işçiyi yeni bir hakkin tanınması değil, yurt dışındaki işçinin gerçekte sahip bulunduğu ve 15 yıldır gaspedilen bir hakkın uygulamaya geçirilmesidir.

Avrupa ülkelerine anlaşmalı işçi gönderilmesine, 15 yıl önce, Başbakan Bülent Ecevit'in Çalışma Bakanlığı döneminde başladığı halde, birçok sosyal hak ve güvenceler gibi, emeklilik de o zaman bir esasa bağlanmadı. Türkiyeli işçi çalıştıran Avrupa ülkeleriyle yapılan anlaşmalara bu konuda herhangi bir güvence koydurulmadı. Bu nedenle, bir milyona yakın Türkiyeli işçi, 15 yıldan beri, emekli olma hakkından yoksun bırakıldı.

Türkiyeli işçiler, çalışıkları

Avrupa ülkelerinde, o ülkelerin emeklilik mevzuatına tabidirler ve bunun için gerek kendilerinden, gerekse patronlarından emeklilik primkesilir. Ancak, Avrupa insanlarını yaşantı standartları ve ortalama ömürleri göz önünde tutularak bu ülkelerde emekliye ayrıma yaşı erkekler için 65, kadınlar için 60 olarak tesbit edildi. Türkiyeli işçilerin bu hakları yararlanmaları pratik olarak olanak dışı. Çünkü Türkiyeli işçiler arasında 65 yaşına kadar yaşayabilenler, parmakla gösterilecek kadar az.

Yeni yasa, prensip olarak, yurt dışındaki çalışan Türkiyeli işçilerin de, erkekse 55, kadını ise 50 yaşında emekli olabilmeleri olanakını sağladığı için, olumlu bir adım olarak değerlendirilebilir.

Ancak bu hakları yararlanmaları için konulan koşullar, yurt dışındaki işçileri yeni haksızlıklar ve olanaksızlıklarla karşı karşıya getiriyor.

## YENİ YASANIN OLUMSUZLUKLARI

1. Bu hakları yararlanabilmek için, yurt dışındaki çalışan işçilerin, çalıştığı süreler için, tavan



CHP milletvekili Sabri Tığlı, muhalefetteyken Brüksel'de Türkiyeli işçilerle yaptığı toplantıda "emeklilik hakkı" konusunda kendi yasa önerisini açıklarken, "çifte soygun"dan hiç söz etmiyordu.

9660 lıra aylık üzerinden işçi ve işveren prim paylarını Sosyal Sigortalar Kurumu'na döviz olarak ödemesi gerekiyor.

Bu durumda, yurt dışındaki işçi, çalıştığı ülkenin sosyal sigorta kurumuna ödediği emeklilik primi dışında, bir de Türkiye'nin Sosyal Sigorta Kurumuna, üstelik sadece kendi prim payını değil, bir de işverenin prim payını ödemek zorunda tutuluyor.

Emeklilik aylığı alabilmek için asgari 5000 işgünü prim ödemiş olmak gerektiğinden, sadece yurt dışında çalışmış bulunan bir Türkiyeli işçinin ayda 7512 lira emeklilik aylığına bağlanabilmesi için, SSK'na toplam 20.000 DM (243.432 TL) civarında ödemede bulunması zorunlu. Avrupa'da büyük çoğunluğu esasen ağır ve pis işlerde asgari ücretlerle çalıştırılan ve kazandırlarıyla ancak günlük geçimlerini sağlayabilen Türkiyeli işçilerin bu parayı bir araya getirerek SSK'na ödemeleri çok zor.

Bu dövizli ödeyebilecek kadar tasarrufta bulunmuş olanlar için de, bu kadar büyük meblağı ödedikten sonra alacakları emeklilik aylığı, yattıkları paranın karşılığını sağlamaktan çok uzak. Zira, kendisine bağlanacak 7512 lıra aylık işçi bu yatırımı karşılığını ancak 3 yılda alabilecek. Türk parasının sürekli değer kaybettiği göz önünde tutulursa, 20.000 DM'li karşılığın alınması daha da uzun sürecek.

2. Geçmiş sürelerin değerlendirilmesinde, SSK'nın tanıdığı son tavan aylığın esas alınması da, yurt dışındaki işçiler aleyhine bir uygulamadır. Zira değerlendirilme tabii tutulan geçmiş yıllarda tavan ücret, bugünkü miktardan çok altındaydı. Örneğin, tavan ücretin 5000 lıra olduğu yılların primlerinin de 9660 lıra üzerinden hesaplanması, işçinin sırtından haksız olarak daha fazla döviz sağlamaktan öte anlam taşımıyor.

3. En büyük adaletsizlik ise, yurt dışındaki işçinin, çalıştığı yabancı ülkelerde yıllarca emeklilik primi ödediği halde, aynı süreler için, patronun prim payı da dahil bir daha katmerli prim ödemek zorunda bırakılmasıdır.

Oysa, bu yasa çıkartan hükümetin, herşeyden önce, Türkiye'de emekli olmak isteyen işçinin yurt dışında ödediği, sigorta primlerinin ve yine işçi için ödenen patron prim paylarının Türkiye'ye transferini sağlaması, böylece işçiyi ikinci kez katmerli prim ödeme kulfetyle karşı karşıya bırakmaması gerekirdi.

Eğer bir milyona yakın işçinin emekgücünü Avrupa kapitalistlerine satan devlet, bu işçilerin emeklilik primlerinin Türkiye'ye transferini sağlamıyor, Avrupa hükümetlerinden bu çok doğal hakkı kopartamıyorsa, o zaman kendi azınlık yitkinliği içinin sırtına zincir bağlayarak, bizat kendisi yüklenmek zorunda. Bu yasaya, devletin kendii yurttaşını korumadaki azalmasını yitki de, yine işçinin sırtına yıkılıyor.

4. Yurt dışındaki işçiyi bir başka tuzak, yasa metninde açıkça belirtilmediği için, ancak yasasının uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yayınlanmasında ortaya çıkıyor.

Yönetmelikte göre, bir işçi yurt dışında çalışmış olduğu süresinin, sadece 5000 işgününi tamamlamasına yetecek miktardan borçlanmıyor, tamamını borçlanmak zorunda bırakılıyor.

Örneğin bir Türkiyeli işçi, Almanya'ya gelmeden önce Türkiye'de 13 yıl sigortalı olarak çalışıp 4680 gün prim ödemiş, 33 yaşında Almanya'ya gelerek 10 yıl da burada sigortalı olarak çalışmışsa, Türkiye'de emeklilik hakkını kazanabilmek için 5000'e varmaya yeterli 320 günlük prim farkını döviz olarak borçlanmakla kurtulmama. 3600 günlük primli döviz olarak ödemek zorunda kalacak.

Daha açık bir deyişle, herkes 5000 iş günü prim ödemek suretiyle emekli olabileceken, yıllarca gurbette en ağır koşullarda çalışmış olan bir Türkiyeli işçi, herhalde Türkiye'ye kazandırdığı dövizlerin de ödüllü olarak, 8280 günlük primli ödemiş olma koşulluyla emekliye ayrılacaktır. Östelik de, bu primin 10 yılı karşılık olan 3600 günlük kısmı hem Almanya'da, hem de Türkiye'de iki kez prim ödemesine tabi bulunmuş bulunsak.

5. Ve nihayet, yurt dışındaki işçiler, "çifte emeklilik" hayaliyle aldıkları.

Yasada, yurt dışındaki işçiler-

rin, çalıştırdıkları ülkelerde ödedikleri işçi prim paylarını geri çekmemeleri halinde, 65 yaşına gelince o ülkelerde ikinci kez emeklilik hakkına sahip olacakları belirtiliyor.

Yukarıda da belirtildiği gibi, herşeyden önce, 65 yaşına kadar yaşayıp da yurt dışında ikinci emeklilik hakkından yararlanabilecek Türkiyeli işçi sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Kaldı ki, işçi bu yaşa kadar yaşasa bile, ikinci emeklilikten yararlanacağı da kesin değil...

Alman Sendikalar Birliği DGB'nin Yabancı İşçiler Yöneticisi Heinz Richter, bu hükümün, Türkiye ile Almanya arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması'nun 26 ve 27. maddelerine aykırı olduğunu, bu maddelere göre bir başka ülkede emeklilik hakkı olan işçinin, Almanya'da ikinci kez emekli olamayacağını ileri sürüyor.

Her ne kadar Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İsgiztar, mevcut anlaşmada böyle engelleyici bir hüküm bulunmadığını iddia etmekle birlikte, Hür Radyosu: Hukuk Danışmanı Dr. Mesut Yıldırım, anlaşmanın Türkçe ve Almanca metinleri arasında çelişki olduğunu, Almanca metne göre işçi emekliliğin miktardan olmadığını açıklıyor.

## YASANIN VE ANLAŞMANIN DEĞİŞTİRİLMESİ İÇİN MÜCADELE EDİLMELİDİR

Özet olarak:

1. Yurt dışındaki Türkiyeli işçiler, 7512 lıra aylık emeklilik olabilmek için 20.000 DM ödemek zorunda bırakılıyor.

2. Türkiyeli işçilerin geçmiş yılların değerlendirilmesinde prime esas tavan ücreti, söz konusu yılların baremine göre değil, en son bareme göre hesaplanarak, yurt dışındaki işçiler haksız bir ayrıma tabii tutuluyor.

3. İşçilerin çalıştığı ülkelerde ödedikleri emeklilik primleri o ülkelerin sigorta kurumlarında kalırken, aynı işçiler bir de kendi ülkelerinin sosyal sigorta kurumları tarafından döviz talanına uğratılıyor.

4. Ve her zaman olduğu gibi bu kez de, yurt dışındaki işçiler, anlaşmalara aykırı düşen bir "çifte emeklilik" hayaliyle aldıkları.

Tüm bu olgular, yurt dışındaki işçilerin, Türkiye ve Avrupa sendikalarının, tüm bu haksızlıkları gidermek, özellikle de yeni çıkan yasa ile yürürlükteki sosyal güvenlik anlaşmalarını değiştirme için bir an önce mücadeleye girmelerini zorunlu kılıyor.

# NATO VE AVRUPA KOMÜNİZMİ

A. SİNAN KORKUT

Brüksel'de bulunan NATO Enformasyon Servisi'nin, örgüte üye ülkelerin dillerinde yayınladığı bir dergi var. Üç ayda bir Türkçe olarak da yayınlıyor. Derginin iç kapağında belirtildiğine göre yayınlanan makaleler üye ülkelerin veya NATO'nun resmi görüşlerini yansıtmayabilir. Ama tersini varsaymak da mümkün çünkü bir örgütün şu veya bu biçimde onaylamadığı, desteklemediği görüşleri resmi yayın organında yayınlaması olacak şey değil. Bu derginin İngilizce basımı olan NATO Review'da Avrupa Komünizmi konulu bir dizi makale yayımlandı. Bu makalelerde ileri sürülen görüşleri özetlemek, NATO militarislerinin Avrupa Komünizmi konusundaki düşüncelerini, çözümlerini sergilemek açısından önem taşıyor.

Ele alacağımız makalelerden ilki derginin Aralık 1977 sayısında yayınlanmış. Yazarı, Lüksemburg'daki Mantemach Akademisi'nde bir öğretim üyesi olan Pete: Gyalay-Pap. Yazar makalesinde Avrupa Komünizminin tarihsel gelişmesini inceliyor ve buğün ulaştığı aşamayı irdeliyor. Pap'a göre Avrupa Komünizmi'nin entelektüel köklerini, tarihsel materyalizmin bilimsel geçerliliği üzerinde kuşkuvar ileri süren Georg Lukacs ve Karl Korsch'un 1923 yılında yayınladıkları *Tarih ve Sınıf Bilinci ve Marksizm ve Felsefe* adlı kitaplarında bulabiliriz. Daha sonraları başkalarının da katılmasıyla gelişen bu revizyonist akım bir süre tavşorsada da 1950'lerin ortalarında yeni ve taze bir biçim alıyor, 1960'larda da geniş boyutlara ulaşıyor.

Pap, Avrupa Komünizmi'nin teorik bir özü olmadığını, ayrırcı niteliğinin Marx'ın Leninist yorumlanmasından neden olduğu teorik bunalmış ortaya çıkardığı, Marksizmi Leninizm'den kurtarma çabası olduğunu söylüyor. Bu ayrırcı niteliği yansımsa biçimi, modern Avrupa felsefesi, bilim ve kültüline dayanarak tüketici kapitalizmi ve Sovyet marksizmine radikal eleştiriler yöneltmek ve eleştirilen yapıları seçenек yapılar geliştirmek oluyor.

İkinci makale derginin Şubat 1978 sayısında yayınlanmış, yazarı İngiltere Dışişleri Bakanı David Owen. Yazı, Owen'ın Cambridge Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşmanın değiştirilmiş biçimi. Ana konusu, sosyal demokratların Avrupa Komünizmi'nin benimsediğini açıklayan partilere yönelttikleri eleştiriler ve sorular. Üçüncü makale, Johns Hopkins Üniversitesi'nin Bologna kampüsünde siyaset bilimi profesörü olan Pierre Hassner tarafından yazılmış ve daha önce, Mayıs ayında, Lizbon'da yapılan "Avrupa Komünizminde Yeni Eğilimler" adlı seminare bildiri olarak sunulmuş. Owen, makalesinin tümünde



NATO: Sosyalizme ve barışa karşı en açık terörcü saldırıların olduğu kadar ideolojik saldırıların da birinci kaynağı

şirekli olarak şu noktayı vurguluyor: Sosyal demokrat partiler Avrupa Komünizmi yanlısı partiler karşısında tutumlarını kesin olarak belirlemek zorundalar, çünkü bu partiler değişikliklerini ve parlamenter demokrasi kurallarını benimsediklerini ileri sürüyorlar. Bu durum ise sosyal demokratlarla komünistler arasındaki ayrırcı çizgiyi gizlemeye ve sosyal demokratların komünist hareket karşısındaki uyanıklıklarından ortadan kaldırmaya neden olabileceği nitelikte.

Hassner ise yazısının önemli bir bölümünü Avrupa Komünizmi'nin çeşitli tanımları arasında hangisinin daha aydınlatıcı olduğu konusuna ayırmış. Avrupa Komünizmi yanlısı olarak tanımlanan partilerin 1977 yılı Mart ayında Madrid'de yaptıkları toplantıdan sonra yayınladıkları bildiride ileri sürülen görüşlere bu açıdan ağırlık veren Hassner bu partileri ortak olarak betimleyen görüşün şu olduğunu söylüyor: Gelişmiş ülkelerde demokrasi ve özgürlük birbirinden ayrılmaz bir bütün oluştururlar. Parlamenter demokrasi kurallarına, toplumsal ve kültürel çoğulculuğa saygı duyulması yalnız bir geçiş önemi için değil varılması amaçlanan toplum düzeni içinde de geçerli olmalıdır.

Her üç yazar Avrupa Komünizmi konusunu tarihsel kökenleri, sosyal demokrat partilerin alması gereken tavır ve tanımlanması noktalarından inceliyorlar. Aynı konuları inceledikleri sanılabilen bu üç yazarın birleştikleri bir nokta var: Proletarya diktatörlüğünü reddettilerini ve Avrupa Komünizmi'nin benimsediklerini ilan eden partiler, hem kendileri hem de kapitalist Batı toplumu için iyi bir başarımlardı. O kadar ki Hassner Avrupa Komünizmi ve kapitalist Batı toplumlarının kaderlerinin birbirine bağlı olduğunu, Avrupa Komünizmi'nin yaşamasının ve gelişmesinin bu toplum için bir sağlık göstergesi sayılabileceğini, ikisinden birisinin başarısızlığa uğramasının diğerinin de ölümü

olabileceğini söylüyor.

Bazı Avrupa ülkelerinde komünist partilerin politik iktidara ortak olabilecek duruma geldiği bir ortamda, NATO çevrelerinin görüşlerini yansıttığına kuşku duyulmaması gereken bir yazının, bu partilerin benimsediklerini söyledikleri görüşü kapitalist toplumun geleceği ve daha da önemlisi başarısıyla bu kadar yakından ilişkili içinde olarak sunması, üzerinde düşünülmesi gereken bir nokta. Komünist partilerin kapitalist toplumdaki rolleri hakkında burjuvazinin görüşleri kuşkusuz yalnız burjuvaziyi ilgilendirir ve bağlar. Fakat, bir parti burjuvazi tarafından kapitalist toplumun başarısının ve sağlamlığının güvencesi gibi gösterilmek istenirse o parti böylesine çelişkili bir durumu gerek kendi üyelerine gerekse dünya işçi sınıfı hareketine inandırıcı bir biçimde açıklamakla yükümlüdür. Diğer taraftan, salt komünist partileri karalamak ve kitleleri öndekine saygınlığını ortadan kaldırmak için burjuvazinin kalkıştığı çarpıtma girişimlerini de gözardı edemeyiz.


Sınıf düşmanlarını bu denli hoşnut kılan olgunun, proletarya diktatörlüğünün Avrupa Komünizmi'yle özdeşleştirilen partiler tarafından ülkelerinin özel koşullarına aykırı bulunduğu gerekçesiyle değişen ölçülerde reddedilmesi olduğu hiç bir kuşkuya meydan veremeycek kadar açıktır. Ne var ki, bilimsel sosyalist öğretinin temel taşlarından birisi ve sosyalist ülkelerin zengin deneyimlerinin doğruluğu kanıtlanmış bir sonucu olan proletarya diktatörlüğünün reddedilmesi, taktik ve stratejilerin buna göre belirlenip uygulanması burjuvaziyi tümüyle tatmin etmez. Elini veren kolunu kurtaramaz örneği, bu ideolojik zaafın üstüne üstüne gidilir. Partiyi parti yapan ilkelere birer birer terk edilmesi istenir. Ta ki partinin ideolojik ve politik bütün silahları elinden alınmaya kadar.

Her üç yazar bu konuda da birleşiyorlar. Proletarya dikta-

törlüğünün reddedilmesinin yeterli olmadığı ve Avrupa Komünizmi yanlısı partilerin hâlâ birer komünist partisi niteliği taşıdığını söylüyorlar. Bu partilerin bazı temel sorunlar çerçevesinde sıkıştırılması, bazı önemli noktalara açıklık getirmelerini istiyorlar. Temel sorun olarak nitelendirilen konular, gerçekten de işçi sınıfı partileri ile burjuva partileri arasındaki ayrımı ortaya çıkaran şeyler. Leninist parti örgütlenmesinin temel taşı olan demokratik merkeziyetçilikten vazgeçilmesi isteniyor bunlardan biri. Özellikle Owen, demokratik merkeziyetçiliğin çoğulcu demokrasi ile bağdaşamayacağını ve çoğulcu demokrasi kurallarını benimsediklerini söyleyen partilerin bu benimsenmenin doğal ve mantıksal uzantısı olarak demokratik merkeziyetçiliği de reddetmeleri gerektiğini ısrarla vurguluyor. Hassner ise, merkeziyetçiliğin reddedildiği bir partide "demokratik" bir biçimde alınan "demokratik merkeziyetçiliğe dönüş" kararının, demokratik sayılamayacağını söylüyor. Yazarlar, ister Avrupa Komünizmi'nin benimsenmesini ister benimsenmesinin işçi sınıfı partilerinin kararlarını oybirliğiyle alınmasının, örgütlü hizipler olmasının, tavsiye listelerinin varlığının, parti çizgisinden sapan üyelerin üyelikten uzaklaştırılmasının da çoğulcu demokrasi kurallarına uymadığını söylüyorlar ve bunlardan da vazgeçilmesini istiyorlar. Taleplerin sonu gelmiyor. İşçi sınıfının çelik disiplinli öngörü olan partinin savasçılığını ortadan kaldırmaya yö-

nelik bu saldırının dayandırıldığı nokta, Avrupa Komünizmi'nin inanılır olup olmadığı'nin. Proletarya diktatörlüğünün reddedilmesi ve çoğulcu demokrasi kurallarının benimsenmesinin seçimlerde oy toplama yöneltmek bir taktik olduğundan kuşku duyuluyor. Yazarlar bu kuşkuvarını açıkça dile getiriyorlar: Bu partilerin iktidara geldikleri zaman çok partili demokrasiye dönüşmeyeceklerinden nasıl emin olabiliriz diyorlar. Emin olmak için istedikleri garanti ise bu partilerin Leninist örgütlenme ilkelere reddetmeleri. Bu partiler eğer demokratik merkeziyetçilikten vazgeçip karar mekanizmalarını "demokratikleştirirlerse"; oybirliğiyle karar veremeyen vazgeçip hiziplere göz yumarlarsa, ancak zaman, Owen'ın deyimiyle, çoğulcu demokrasi içinde "bir Truva atı" olmadıklarını kanıtlayacaklar ve sosyal demokrat partiler onlara daha çok güven duyacaklar.

Avrupa Komünizmi'nin Marksist-Leninist ilkelere bir sapma olduğunu kabul ederse bu sapmanın kendisinin neden olduğu ideolojik zaafıtan yararlanmak isteyen burjuva ideolojisinin yönelttiği saldırıların nasıl karşılanaacağı, etkisizleştirileceği ve başarılarla dolu bir geçmişe sahip olan bazı partilerin bu saldırıdan en az tahribatla nasıl çıkacağı sorusuna bir yanıt bulmak gerekiyor. Bu yanıt verecek olanlar ise bu partilerin Marksist-Leninist ilkelere ve proletarya enternasionalizmine yürekte bağlı olan üyeleri.



- ÇİZGİLERLE İNSANLIĞIN TARİHİ - Oktay Ekinci Büyük Boy 96 sayfa, Renkli, Ofset Baskı, 50 TL.
- DİYALEKTİK VE TARİHİ MATERYALİZM - A. Spirkın - O.Yakhot - 3. Baskı - 40 TL.
- GÜNÜMÜZDE ANTI-SOVYETİZM, ANTI-KOMÜNİZM - Girgin Girginov, Vladimir Msinvenieradz
- KAPİTALİZMİN EKONOMİ POLİTİĞİ - M.Ryndina - G.Chernikov

ÇIKIYOR

## Bakü kentine Lenin nişanı verildi

"STRATEJİK SALDIRI  
SİLAHLARININ  
SINIRLANDIRILMASI  
KONUSUNDA ABD İLE  
BU ZAMANA KADAR,  
TARAFLARCA KABUL  
EDİLEBİLİR BİR  
ANLAŞMA HAZIRLIĞININ  
TAMAMLANAMASININ  
NEDENİ, NATO'NUN  
SİLAHLANMA YARIŞINDA  
YENİ ATILIMLAR  
PEŞİNDE OLMASIDIR.  
OYSA TARAFLARIN  
BU SORUNA İLİŞKİN  
TUTUMLARI ARASINDAKİ  
UZAKLIK PEK DE  
FAZLA DEĞİLDİR VE  
İYİ NİYET GÖSTERİLDİĞİ  
TAKDİRDE TAMAMEN  
AŞILABİLİR."

SBKP Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı L.L.Brejnev 22 Eylül'de, Bakü kentine Lenin Nişanı verilmesi için bu kentte düzenlenen törende bir konuşma yaptı. Bu konuşmada sosyalist ekonominin güncel sorunlarına ve uluslararası önemdeki sorunlara önemli açıklamalar getirilirdi.

Konuşmanın başında Bakü emekçilerinin sosyalist devrim mücadelesinde, sosyalist ekonominin sorunları karşısında ve Büyük Anavurt Savaşında gösterdiği fedakarıklar, kahramanlıkları belirten Brejnev, bir zamanlar "kara bir kent" olan Bakü'nün bugün "sosyalizm güneşi altında kosa bir zaman dilimi içerisinde çağdaş endüstrinin, gelişmiş tarımın, ileri kültürün bayındır bir yörede dururmuş gelen değerli bir cumhuriyet başkenti" olduğunu söyledi. Azerbaycan'ın son yıllarda sanayi ve tarım alanlarında gösterdiği üretim artışlarının kıvanç verici boyutlara eriştiğini belirterek sözlerine şöyle devam etti:

"Bugün Azerbaycan sadece petrol kuleleri yörde değildir. Makine yapımı, kimya, elektronik, elektronik, radyo-teknik sanayi, hafif metalürji ve diğer dallarda da gelişmiştir. Cumhuriyetin ve ülke ölçeğindeki halk ekonomisinin çıkarlarını esas alarak sanayinin yapısını daha da yetkinleştirmelidir."

### BOYUK KAZANIMLAR, ÖNEMLİ SORUNLAR

Brejnev konuşmasının devamında ülke ekonomisindeki gelişmeler ve sorunlar hakkında da şu değerlendirmeleri yapıyordu: "Bütün ülkelerde Sovyet insanları onuncu beş yıllık planı yapma geçireceği büyük bir gayrette çalışıyorlar. Güçlü sosyalist endüstrinin etkinliği ve çalışma niteliğini artırarak yeni başarılar elde ediyor. Sosyalist endüstrinin bu yılın planını daha şimdiden yerine getirebildiği söylenebilir. Merkez Komitesi Temmuz Plenum'unun tarımın üretimini önüne koyduğu görevlerini yerine getirmeye, kıyı yeni bir nitelik düzeyine çıkaracaktır. Hasat sırasında ekinin taşınması ve almıyla uğraşan herkesin, ürününün korunmasından sorumlu herkesin, uyunlu çalışması ve daha fazla çaba harcanması gerekiyor. Kusaca yoldaşlar, ülkemiz ha-

# Brejnev: SALT konusundaki uzlaşmazlığı NATO kıskırtıyor

rekettir, canlı günler yaşıyor. Kazanımları büyüktür, ama sorunlar da az değildir."

Brejnev, Parti'nin ve halkın çıkarları için yapılan işlerin, yine emekçiler tarafından eleştirilme dayanan bir denetim altında bulunmasının, toplumsal gelişme ve toplumun kuruluşuna büyük görevlerinin yerine getirilmesi için daha elverişli koşullar yaratılması denilen hayati önemi olduğunu vurgulayarak, bu konuda razılaşma olumsuz örnekleri de eleştirdi.

### SALT KONUSUNDA ANLAŞMA

Konuşmanın son bölümünde, güncel ve olağanüstü önemdeki uluslararası sorunlar hakkındaki SBKP'nin görüşlerini açıklayan Brejnev, bir süre önce yapılan sosyalist ülkeler komünist partilerinin geleneksel yaz toplantısına değinerek şunları söyledi:

"Bu ülkelerin her biriyle çok yönlü ve çok zengin ilişkilerimiz var. Bu ilişkiler her geçen yıl daha da gelişiyor. Görüşmelerimizde uluslararası durumun kilit sorunlarına büyük önem veriyor. "Uluslararası durum şu anda çok karışık olduğuna biliyoruz. Emperyalist cerezlerin dünyada oluşan güç dengesinde süduyuyla değerlendirmekle isteksizlikleri, sosyalist ülkeler karşısında askeri üstünlük sağlamak ve onlara kendi isteklerini kabul ettirmek için yapılan ve dünya için son derece tehlikeli olan gerçek dışı hesaplar, durumun gelişmesini temeline de yatar."

"Stratejik saldırı silahlarının sınırlandırılması konusunda ABD ile bu zamana kadar, taraflarca

kabul edilebilir bir anlaşma hazırlanmış tamamlanamamasının nedeni, NATO'nun silahlanma yarışında yeni atılım peşinde olmasıdır. Oysa tarafların bu soruna ilişkin tutumları arasındaki uzaklık pek de fazla değildir ve iyi niyet gösterildiği takdirde tamamen aşılabılır. Galiba bu sorunun çözümü, ABD'de sağlam barış ve karışık varoluşun istediği değil, soğuk savaşın yeniden dirtilmesini isteyenleri teditör ediyor."

### KATKILARIMIZDAN KUŞKUCU DUYULMASIN

Yumuşama düşmanlarının son zamanlarda bağlantıları "insan hakları" kampanyasının, doğrudan doğruya SSCB'nin çıkarlarına karşıya ve Helsinki Sözleşmesi'nin özüne in kaba biçimde çiğnenmesi girişimi olduğunu belirten Brejnev, sözlerine şu önemli açıklamalar devam etti:

"ABD de dahil, kapitalist dünya ülkeleri konusundaki politikamız barış, barış içinde birlikte yaşama, barışçı iktisadi politika idi ve öyle kalmıştır. Bu nedenle devletlerin içişlerine karanıma, onların egemenlik haklarını çiğneme uygulamaları kesin olarak reddediyoruz. Silahlanma yarışını durdurmak, barış ve halkların güvenliği pekiştirmek için her şeyi yapmayı da politikamızın köklü görevi olarak görüyoruz. Böylelikle ya da küçük olsun, nükleer silah olmasın ya da olmasın, bütün devletlerin sağlama güvenlik hakkına sahip olduklarını kabul ediyoruz. Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun öteki ülkelerinin, insanlık

için önemli olan bu sorunların çözümüne gelecekte de gereken katkıda bulunacaklarından hiç kimsenin kuşkusu olmasın!"

### ORTA DOĞU'DA ÇÖZÜM YOLU

Brejnev, Orta Doğu'yu ilgilendiren ve Camp David'de yapılan ABD-İsrail-Mısır görüşmelerine de daha bir alevlenen sorunlara ilişkin olarak özellikle şu açıklamaları yaptı:

"Son zamanlarda Arap halklarının çıkarlarını satmaya hazır olanlarla gözlü, ayrılıklı anlaşmalar yapıyor. Niyetleri son derece açıktır: Arap halklarını bölmek, onları birbirlerine düşürmek ve saldırganı ayrı ayrı yaralı olan koşulları Arap ülkelerine zorla kabul ettirmek. Orta Doğu anlaşmazlığının diğer taraf devletlerini geri plana atarak hazırlanan ve onların çıkarlarına tamamen ters düşen bu anlaşmanın koşullarına boyun eğmeye zorluyorlar.

"Doğrusunu söylemek gerekirse bu oldukça güç bir iştir. Bugün Arap halklarının ayrılıklı Camp David anlaşmasını kararı olarak kınadıkları, anlaşmaya öfkeyle karşı çıktıkları biliniyor. Bu duyguların anlamlık zor değildir. Yolların deneyimi, Orta Doğu anlaşmazlığının gerçek çözümü için sadece tek yol bulunduğunu açıkça gösterdi. Bu yıl, 1967 yılında İsrail tarafından işgal edilen bütün Arap topraklarının tamamen boşaltılması, Filistin Arap Halkının, kendi başımıza devletini kurma hakkı da dahil, tüm yasal haklarına tam ve açık olarak saygı gösterilmesi, İsrail de

rinin güvenliğinin sağlanması. Böylesine kapsamlı bir düzenleme ancak Filistin Kurtuluş Örgütü de dahil, ilgili tüm tarafların katılımıyla olabilir. Ve bu düzenleme ne kadar çabuk yapılırsa, Orta Doğu da o kadar kısa sürede gerçeklik odağı olmanın kurultacağı."

### KAHRAMAN BAKÜ

Yalnız Sovye balkı değil, bütün ülkeler halkları için önem taşıyan gerçeklere değindiği ve çözümler getirdiği konuşmasını, Brejnev şu sözleriyle bitirdi:

"Devrim hareketine, Azerbaycan'da Sovyet egemenliğinin kurulmasına ve sağlamlaştırılmasına hizmetleri, 1941-1945 yıllarındaki Büyük Anavurt Savaşı sırasında faşist işgalcilere karşı kazanan yeniyie büyük katkı ve kent emekçilerinin ekonomik ve kültürel kuruculukta elde ettikleri başarılarından ötürü Bakü kendiliğince Lenin Nişanı'yla ödüllendirilmektedir. SBKP Merkez Komitesi, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu, Sovyet Hükümeti ve kendim adına bu ödülün ötürü

sizleri bir kez daha kutlamak yolundağlar. Bakü sancağında sevgili Lenin portresini kentimizin ve bütün cumhuriyetin emekçilerinin komünist kuruluşu yollarında yeni başarılar ve başarılar esindirir."

"Yaşayan büyük Sovyet ülkesinin büyük ve bozulmaz kardeşliği!"

## ABD Senatosu karar aldı: TEMİZ BOMBANIN PARASI HAZIR

Geçtiğimiz günlerde ABD Senatosu "Temiz Bomba" olarak adlandırılan Nötron'un yapımına başlanmasını için gerekli fonun ayrılmasına 68'e karşı 101 oyla karar verdi.

Bilinildiği gibi, nötron bombası çevreye hasar vermiyor, buna karşılık yüksek radyasyon etkisiyle canlıları çok daha büyük bir güçle ortadan kaldırıyor. Bunu bir övünç vesilesi olarak gösteren Amerikalı uzmanlar tepkileri karşı yaptıkları açıklamalarda şunları söylüyorlar: "Artık nötronu sevmenin zamanı gelmiştir. Şimdiye kadar birçok yanlış anlamalara karşı çıkarılan bu bomba mevcut nükleer silahlardan çok daha 'temiz' dir ... Nötron bombası patladığı zaman diğerleriyle oranla daha az yıkıcı bir etki bırakmakta, buna karşılık daha güçlü bir radyasyonla düşman personelini ortadan kaldıraktadır. Öyle ki, örneğin bir düşman tankını tahrip olmadan ele ge-

çirmek mümkündür."

Bütün bunlar nötron bombasının temizliği kanıtımdaki için söylüyor. Oysa zaten varolan nükleer silah stoğu dünyadaki canlıları ortadan kaldırmaya yetecek güçtedir. Bir diğer gerçek de şudur: Nükleer silahların kullanılması bir yana, sadece yapımı bile dünyadaki çevre kirlenmesinin başta birini oluşturmaktadır. Buna söz konusu silahların denemeleri de eklendiğinde bu kirlenme oranı çok daha yüksek boyutlara ulaşmaktadır.

Nükleer çalışmalarını ve denemelerini yol açtığı radyoaktif kirlenme günümüzde henüz ölümcül boyutlara ulaşmamıştır. Ama bu konudaki son araştırmalar, mevcut kirlenmenin, canlı organizmalarda yüzlerce, binlerce kez arttığı göstermektedir. Yani radyoaktif kirli canlıların vücudunda büyük bir artış göstermekte ve bunun sonucunda



General Haig: Nötron yapımı için yuzuz yaseen tetva çıktı.

çok büyük boyutlara vararak tekrar doğaya dönmektedir.

Silahlanma yarışına son verilmesi ve özellikle nükleer silah yapımının durdurulması günümüzün en önemli sorunlarından biridir. Bugün tüm dünyada silahlanma için 400 milyar dolardan fazla para harcanıyor. Buna karşılık ABD'de, yani dünya yüzölçümünün ellide birini oluşturan topraklarda yalnızca sanayi kirlenmesinin önüne geçebilecek için 600 milyar doları aşkın para gerekiyor.

Öte yandan ABD dünyadaki tüm çevre kirlenmesinin yarısına neden olmaktadır. 130 milyar

dolarlık bir askeri bütçeye sahip olan ABD'nin nükleer silah yapımı ve son olarak da "temiz bomba" nötronun imali ile dünya kirlenmesine yapacağı katkı çok daha büyük boyutlara ulaşacaktır.

Bütün bunlar, nötron'un "temizliği" ve dünya halklarına "saglayacakları" konusunda gerçekleri bir kez daha ortaya çıkarmaktadır. ABD Senatosu'nun 68'e karşı 101 oyla yapımına karar verdiğini ve NATO Avrupa Müttefikleri Kuvvetleri Komutanı Haig'in de "NATO ittifakı için çikaretlenirdir" bulduğu nötronun, üretimi bir tek şey olabilir: Üzerinde canlı yaşamayan, ama "temiz" bir dünya.

Ölümünün 11. yıldönümünde:

# ERNESTO "CHE" GUEVARA



Ernesto Che Guevara, Latin Amerika'nın bu unutulmaz adı onbir yıl önce, CIA'nın emriyle, bir 9 Ekim günü öldürülmüştü. Amerikan kuklası Barientos diktasını yıkmak için Boliviya'da bulunan ve bir gerilla birliğine kuranda eden Che'nin, bir yılı aşkın bir süredir sürdürmekte olduğu savaş başarısızlığa uğramış ve Che ayağından yaralı olarak tutsak alınmıştı. Yaralı Guevara yalnızca birgün tutsak olarak tutulmuştu. Barientos'un emriyle alelacele kurşuna dizilmiş ve daha sonra yapılan resmi açıklamalarda ise muharebe sırasında öldürüldü söylenmişti. Onbir yıl sonra bütün dünya ilericileri, bir yandan Latin Amerika emekçilerinin Amerikan emperyalizmine karşı nefretinin simgesi haline gelmiş olan Che'nin kahramanca mücadelesini anıyor, bir yandan da tutsak alınan bir kişinin CIA'nın emriyle katledilmesini nefrette anımsıyor.

Guevara'nın boyun eğmek bilmeyen mücadelesi bugün hâlâ binlerce yeni yeni insanda saygı ve hayranlık uyandırıyor. Öte yandan burjuva çevreleri Che'nin devrime olan inancını gizlemeye, onu "iflah olmaz bir serüvenci, bir Don Kişot" olarak gösterme çabası içindedir. Bu çevreler tarafından onun özverili mücadelesi, sıradan bir serüven olarak siyema perdelere yansıyor, renkli magazinleri süslüyor. Devrimci heyecanı televizyon ekranlarında izlenen bir serüven filmi-nin saman alevine dönüştürülme isteniyor.

Che'nin renkli kişiliğinde, sabırlı uğraşlar yerine "devrimi bir an önce yapabilecek" formüller bulduklarını sanan birtakım küçük burjuva çevreler ise Che'nin bazı görüşlerini "evrensel bir deney" olarak gösteriyorlar. Dahası, onun çok yönlü kişiliğinden etkilenen ve devrimci mücadelede yeterince deneye sahip olmayan genç insanlara, okullarda işgaller yaparak bu "evrensel deneyi" tekrarlamayı öneriyorlar. Che'nin onurlu anısının ardına gizlenerek sosyalist sistemin, dünyada artık maddi bir gerçek-



lik olan sosyalizmin ötesinde, yalnızca adı "sosyalist" olan radikal çözümler aramaya kalkışıyorlar.

## CHE: SOSYALİZMİN İNANÇLI SAVUNUCUSU

Birçok yanlışına karşın Che Guevara hiçbir zaman, bugün Che'yi izlediklerini sanan birçoklarının yaptığı gibi, dünya sosyalist sistemine karşı çıkmıyordu. Tersine dünya sosyalist sisteminin ve Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci hareketi içindeki yerini, ulusal kurtuluş savaşlarına bakışını açık ve net bir biçimde dile getirmişti. Ekim Devriminin 43. yıldönümünde Sovyetler Birliği'ne yaptığı gezide şunları söylüyordu: "Devrimin zaferinden 43 yıl ve işgale karşı savaşın yılları sonra, bu halkın tertemiz bir devrimci ruhu koruduğunu gördük. Sovyet yurttaşlarının, insanlığın karşılaştığı istisnasız tüm güncel sorunlara ilişkin geniş bilgisi ve yüksek politik düzeyi karşısında şaşkınlığa uğradık."

Che şunları ekliyordu: "Küba Devriminin zaferini izleyen iki yıl boyunca Sovyet Halkı ve Sovyet Hükümeti, ne kadar karmaşık olursa olsun tüm sorunlar karşısında bize yardımcı olmaya hazır bir el uzattı. Geride kalan

iki yıl boyunca Sovyetler Birliği tarafından yapılan yardımı sıralamak ya da daha henüz imzalamadığımız anlaşmada yer alanları anlatmak çok zamanımızı alacak. Ancak bunların tümü, Sovyetler Birliği'nin barış ve bağımsızlık mücadelesi yürüten halkların yanında olduğunun açık ve görünümleridir ve bu Sovyetler Birliği'ni, kurtuluş için başkaldırmış olan ülkeler için daha büyük bir simge yapıyor. Bu, Latin Amerika devletlerince, eğer onların değilse bile bu ülkelerin halklarınınca, gerçekten yeni bir



Kızıl meydanda...

yaşamın burada bulunacağına, yeni bir yaşam özleminin buradan kaynaklandığına daha net anlaşılacağı anlamına gelecektir."

Sovyetler Birliği'nden ayrılmadan önce radyoda yaptığı konuşmada ise şöyle söylüyordu: "SSCB'ye ulaştığımız andan itibaren Sovyetler Birliği'ni dünyada sosyalizmin ana vatani olarak hissettiğimiz binlerce kez tekrarlamaya hazırız. Kesinlikle söyleyebiliriz ki, 1917 Ekimini yaratan devrimci ruh Sovyet halkında yaşamaya devam etmektedir."

## SERÜVENCİLER CHE'YE SAHİP ÇIKAMAZ

Che'nin yolunda yürüttükleri ni sanarak, barış için verilmekte olan mücadeleye karşı çıkanlara Che şu sözleriyle yanıt veriyor: "Bizim için barış sorunu, kimilerinin düşüncüseliği gibi boş bir laf değildir. Büyük öneme sahiptir. Bugün emperyalizmin her sahte adımı ya da hatası, birdenbire yerel bir savaşa yol açabilir ve bir dünya savaşına dönüşebilir. Atomik füzelerle yapılacak bir dünya savaşının talihsiz sonuçları Küba'ya da zarar verecektir. Bu nedenle barış için dünya çapında sürekli bir mücadele yürütülmeli, barışı korumalı, ancak bize saldıranları da pişman etmeliyiz."

Che Guevara bir serüvenci miydi? Hayır! Che'yi elde silah serüven peşinde koşan birisi olarak göstermeye ya da algılamaya çalışınlar, örneğin bir gerçeği, Che'nin Küba'da sosyalist ekonominin temellerinin atılması için çalışması unutuluyor. Küba Merkez Bankası müdürü olarak Che hiç de bir serüvene benzemeyen yoğun bir çaba içindedir. Bu görevi bırakarak Boliviya'ya gittiğinde de yeni bir alanda Latin Amerika devrimini gerçekleştirmek zorunda olduğunu inanıyor, Fidel Castro'ya şu satırları yazıyordu:

"Yeni bir savaş alanına, sende esinlendiğim güveni, halkın devrimci ruhunu; emperyalizme karşı nerede olursun olursun mücadele etmeye, benim bu en kutsal görevimi yürüttüğüme olan inancımı götürüyorum ve bu benim kararlılığımı arttırıyor..."

Amma Che bir romantikti. Che Guevara ile uzun uzun konuşma fırsatı bulan ve o dönem Sovyetler Birliği Başbakanı olan Anas-

tas Mikoyan onu şöyle değerlendiriyor:

"Kuşkusuz Che bir romantik, ama devrimci bir romantikti. Lenin'in sözlerini hatırlayalım. Hiç söylemeye gerek yok, romantizm olmadan yapılamaz. Fazlası zamanda daha yararlıdır. Devrimci romantiklere, aynı düşüncüyü paylaşmak bile, daima sempati gösterdik." ... Che'nin temel düşüncesi, mutluluğu ve en yüksek ideale kendini devrime tümüyle adanmış olmasıydı. Devrimci dürüstlük ve görevlerin derin duygusuna sahiptir; dolayısıyla tehlikeler ve zorluklar onu yalnızca daha fazla çekiyordu. Korkusuz bir adamdı. Yaşamını fikirleri uğruna feda etmeye her zaman hazırdu... Che ile bir çok kez konuştum ve tartışmalarımız hiç de az olmadı. Sabırsız, özü sözü bir, mücadelede uzlaşmayan ve devrimci eylemin sibirli gücüne inanmış bir insandı. Birçoklarımız için biraz sabırlı davranma yeteneği veren -başarılar olduğu kadar yanlışları da kastediyorum- yaşam deneyidir; devrimci coşkuyu disipline eden ve savaşın yeniden saldırıya geçmek için gerekli gücü toplama fırsatı veren yaşam deneyidir. Che Guevara ve ben bu konuyu tekrar tekrar konuştuk. Birçok konuda anlaşlık, birçok konuda da bütünüyle karşıt görüşler ileri sürdük... Ancak tartışmalarımız temel ilkelere bir araya gelen insanların anlaşmazlığı idi."

## CHE'YE SAHİP ÇIKMAK İÇİN ONU ANLAMAK GEREKİR

Guatemala'dan Küba'ya kadar içinde bulunduğu koşullar, ABD emperyalizmine ve CIA'nın kuklası diktatörlere karşı içinde yer aldığı mücadeleler, mücadelenin yalnızca tek biçimliliği içinde bulunmuş olması, onları Latin Amerika ülkelerindeki mücadelede hakkında iradeciliği veren bir yargıya sürüklüyordu. Örneğin şunları söylüyordu:

"Başlamak için otuzdan elliyeye kadar insan yeterlidir. Bu sayı ile Latin Amerika ülkelerinin hangisinde olursa olsun silahlı mücadeleyi başlatabilirsiniz."

Bu yanlış sözlerin Che'nin yaşam deneyinin etkisiyle olduğu kadar Latin Amerika'da değişmekte olan bazı koşulların etkisi altında söylenmiş olduğu da unutulmamalıdır.

O günler, Uruguay Komünist Partisi Genel Sekreteri Rodney Arismendi'nin söylediği gibi yeni "yolların arandığı, belirli solcu görüşlerin ortaya çıkması kadar teorik tartışmaların da sürdüğü ve Latin Amerika devriminin süreçlerine ilişkin statik kavramlarla ve bu devrimin ayrırtıcı özelliklerinde bir kriz görüldüğü" dönemdi. Che'yi izleme liddasında olanlar bu gerçeklerin yansısı onun, örneğin şu sözleri de sbyledildiğini unutmamak zorundalar:

"Hile ile de olsa, bir yerde hükümet, iktidara halkın oyu ile gelmiş ve anayasal meşruiyeti görünüşte de olsun koruyabilirse, barışçı mücadele olanakları tüketilmediğinden gerilla direnmesi geliştirilemez."



